

**BÜTÜN
ÜLKELERİN
İŞÇİLERİ
BİRLESİN!**

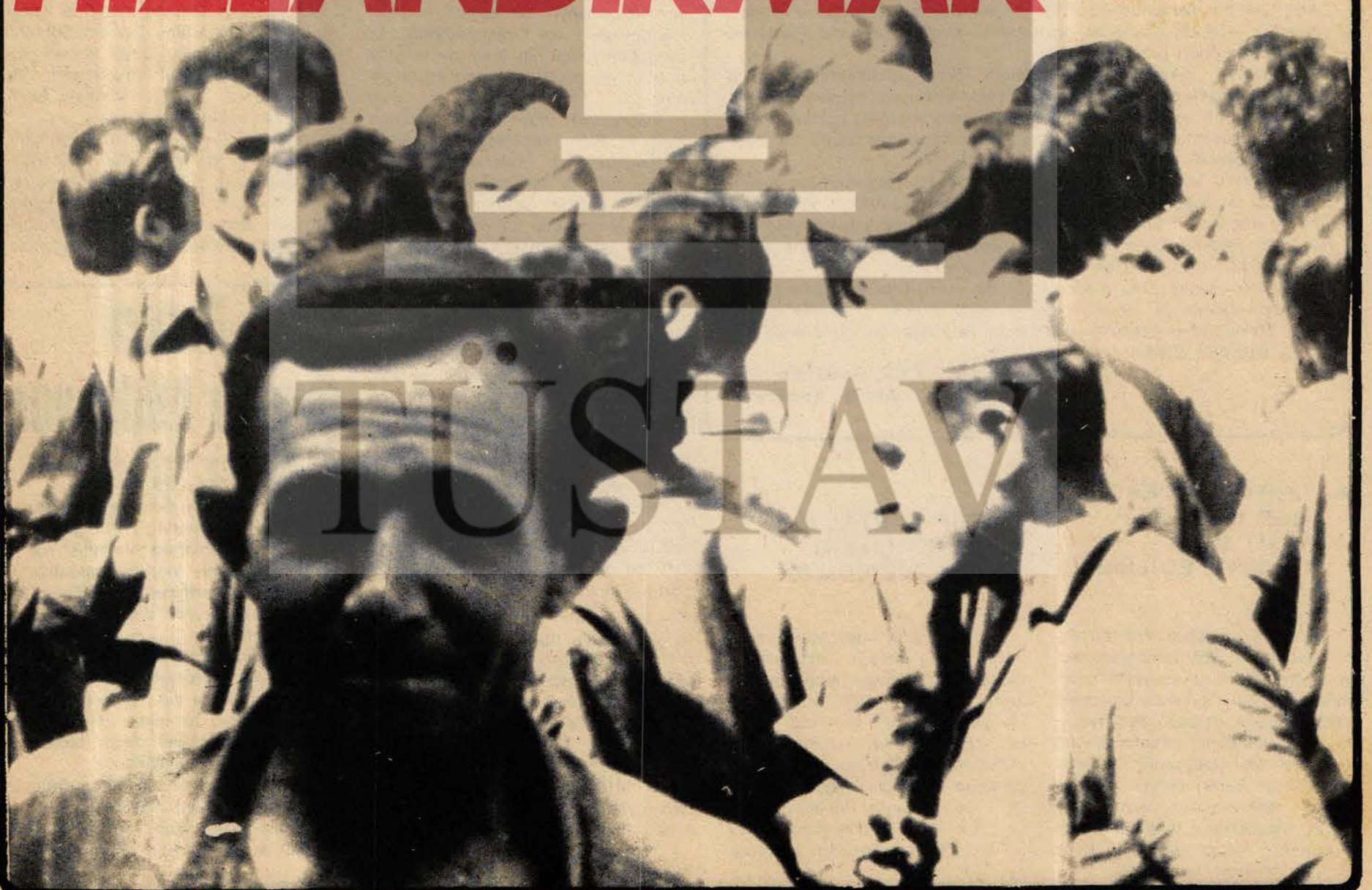
Kitile

PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKAR
18 AĞUSTOS 1975 250 krs
YIL: 2 SAYI: 71

haftalık sosyalist gazete

İŞÇİ SINIFININ MÜCADELESİ GÜÇLENİYOR

**GÖREVİMİZ
SOSYALİST
ÖRGÜTLENMEYİ
HIZLANDIRMAK**

SEÇİMLERDE, DEMOKRATİK GÜÇBİRLİĞİ ÇALIŞMALARI

TSIP Genel Yönetim Kurulu, 9 - 10 Ağustos günleri yaptığı toplantıda, 12 Ekim seçimleri konusunu da görüşmüş ve CHP'nin solunda yer alan, demokratik gücüne katılabilecek partilerden TBP, TİP, TEP ve SP'ye seçimlerde demokratik gücüne çağırısı yapmaya karar vermiştir.

TSIP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz'ın imzasını taşıyan çağrı söz konusu partilere ulaştırılmıştır. Çalışmalar devam etmektedir.

Bu çağrının metni aşağıdadır :

TSIP GENEL YÖNETİM KURULU'NUN SEÇİMLERDE DEMOKRATİK GÜÇBİRLİĞİ ÇAĞIRISI

Partimiz Genel Yönetim Kurulu, 12 Ekim kısmi senato ve milletvekili seçimlerinde, sosyalist ve tüm anti - emperyalist, anti - faşist güçlerin ortak bir demokratik zeminde davranmalarının, işçi sınıfımız ve emekçi halkımızın çıkarları ile uyduğu görüşünde birleşmiştir.

Bu doğrultuda, CHP'nin solundaki partilerden —kuruluş sırasına göre sayarsak— Türkiye Birlik Partisi, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, Türkiye Emekçi Partisi, Türkiye İşçi Partisi ve Sosyalist Parti'nin gücüne birliği imkânlarını aramak üzere ortak çalışmalar yapmasının doğru olacağı kanısındayız.

Bu çalışmalar, sonucunda belirli demokratik ilkelerde anlaşma sağlandığı takdirde saptanacak bir protokolle seçim faaliyetleri ortak bir şekilde yürütülebilir.

Öteden beri, Cumhuriyet Halk Partisi'nin «demokratik gücüne» çalışmalarını reddettiği, gücüne «milleti kamlara bölmek» gibi tutucu bir şekilde değerlendirdiği bilinmektedir. Oysa demokratik platformlu gücüne tüm dünyada faşizme karşı oluşturulmaktadır. Seçimler ise böyle demokratik ittifakların alanlarından biridir. Genel Yönetim Kurulumuz, demokrasiyi CHP'den bekleyen ve onların «bölünmesinden» «kaygılanan» bir anlayışla CHP'nin desteklenmesini savunmayı, sosyalizmin bağımsız politikasıyla bağdaştırmamaktadır. Ayrıca «sol» olduğunu ileri süren hiçbir parti farklı emekçi sınıf ve zümre tabanlarını temsil eden ve dolayısıyla ideolojik farklılıklar taşıyan başka sol eğilimlerin ortak demokratik bir platform oluşturmadan ken disini desteklemelerini beklememelidir.

Cumhuriyet Halk Partisi, gerek desteğini sağlamış bulunduğu çıkar çevrelerine tres düşmemek, gerekse bugünkü geçici gücünden alabileceğine yararlanmak için sözkonusu tutum içindedir. Bununla birlikte, CHP'nin ilerisindeki partiler demokratik bir zeminde anlaşabilirlerse, —uygun gördükleri takdirde— Cumhuriyet Halk Partisi'ne son bir kez öneri götürülebilir.

Partimiz, mevcut seçim yasaının gerici hükümlerinden ötürü sosyalist partilerin seçimlerde parti olarak temsil edilmemelerini anti - demokratik bir vakia olarak nitelemekte, ama sosyalist partilerin parti olarak seçimlere katılmaları mümkün olsaydı bile böyle bir gücüne birliğinin gerekli olacağını düşünmektedir.

Bugünkü koşullarda, sosyalizmin bağımsız çizgisinin de temsil edileceği ve savunulacağı ortak bir demokratik platform, sol güçlerin hiç değilse bir kısmını seçimlerde birleştirici bir adım olacağı gibi, belki de daha önemlisi, uzun vadedeki demokratik gücüne çalışmaları için olumlu bir girişim niteliği taşıyacaktır.

Seçim yasaları önümüzde fazla bir vakit bırakmadığından, bu konudaki cevabınızı mümkünse bir hafta içinde bildirmenizi rica eder, halkımızın bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesi yolunda başarılar dilerim.

TSIP Genel Başkanı
Ahmet Kaçmaz

● TSIP İSKENDERUN İLÇE BAŞKANI REŞİT SUNA TAHLİYE EDİLMEDİ

TSIP İskenderun ilçe başkanı Reşit Suna, Parti binasında bazı devrimcilerin ve sosyalist ustaların resimleri bulunduğu gerekçesiyle Nisan ayından beri tutuklu bulunmaktaydı. Adana Devlet Güvenlik Mahkemesinin tutuklanmış olduğu Suna nihayet 11 Ağustos'ta mahkemeye çıkarıldı ve 141/1 maddeden yargılanmasına başlandı. Ancak mahkeme Reşit Suna'yı serbest bırakmadı.

● TSIP KARTAL İLÇE YÖNETİCİLERİ TAHLİYE EDİLDİ

TSIP Kartal ilçesi eski yöneticileri, suç unsuru bulunmayan (sonradan bir başka mahkeme bu kararı aldı) bir bildiri yayınladıkları gerekçesiyle dört aya yakın bir süreden beri tutuklu bulunmaktaydılar. Nihayet mahkemeye çıkarılan, Mehmet Kırılı, Abidin Çelik ve Hüseyin Bal arkadaşlar üçer bin lira kefalet karşılığında tahliye edildiler. Davaları ise hala sürüyor.

TSIP genel yönetim kurulu toplandı

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin, Birinci Kongreye kadar aynı zamanda kurucu Kurul niteliğini de taşıyan Genel Yönetim Kurulu (GYK) 9 - 10 Ağustos'da toplandı.

Faaliyet raporunun okunup tartışılmasından sonra genel olarak Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin durumu ve değerlendirilmesi tartışıldı. GYK'nın Anadolu'da bulunan üyeleri aynı zamanda sekreterliklerini yaptıkları bölgedeki Parti örgütleri hakkında tamamiyle bilgi verdiler.

Daha sonra, gündemdeki disiplin işlemleri tartışılarak karara bağlandı. Üçüncü olarak, Dr. Hikmet Kıvılcım'ı hakkında hazırlanan eleştiri ve değerlendirme konusu ele alındı.

Parti Genel Yönetim Kurulu, 25 Ocak 1975'deki olağanüstü toplantısında Dr. Kıvılcım'ı üzerinde araştırma yapmak üzere bir komitenin kurulması konusunda Merkez Yürütme Kuruluna bir tavsiye kararı almış, 1 Mart tarihli olağan toplantısında ise bu kararı tekrarlamıştı.

Genel Yönetim Kurulunda bu konuyu prensip olarak ele alındı. Eleştirinin son paragrafında da belirtildiği gibi, GYK'da bu eleştirinin Partili ve partisiz tüm işçi sınıfı sosyalistlerinin tartışmasına açılmasına, bu konuda gelecek değişik eleştiriler ve karşı eleştiriler tamamen bilim temelini esas aldığı, ve Kıvılcım'ın görüşlerini sosyalizmin tartışılmaz ustalarının görüşleri ile değerlendirdiği ve süzgeçten geçirdiği takdirde bu eleştirilerin de yayınlanmasına karar verildi.

Gündemin diğer önemli maddesi olan 12 Ekim seçimleri konusunda, Türkiye'de sınıf mücadelesinin bugünkü durumu, siyasal partilerin durumları gözden geçirildi. Seçimleri boykot etmek gibi bir davranışın söz konusu edilemeyeceği kararlaştırıldı. Öte yandan, «merkez sol» partisi CHP'nin merkez yönetiminin her geçen gün daha da sağa kaydığı ve bu politikası ile tekeli sermayenin daha geniş kesimlerinin desteğini sağladığı, CHP reformizminin bir burjuva reformizminden de öte bir tekeli burjuva reformizmi durumuna geldiği ve bir zamanlar kullandığı anti - monopolist sloganlarından artık vazgeçtiği, sadece anti - faşist nitelikli klâsik —batı tipi— bir sosyal demokrat parti haline vardığı konusundaki görüş birliği tekrarlandı. Ayrıca CHP bu duruma gelmeseydi bile işçi sınıfının politik örgütlenmesi adına yola çıkan TSIP, işçi sınıfının bağımsız politikasını titizlikle korumak için CHP'yi desteklemeyeceği ayrıca, 14 Ekim'deki şartların farklı olduğu ve en önemlisi bağımsız sosyalist bir parti bulunmadığı vurgulandı. Bu konularda tüm GYK üyelerinin görüş birliğinde olduğu anlaşıldı ve seçimlerde CHP'nin desteklenmeyeceği oylamaya bile gerek kalmadan ittifakla belirtildi.

Tartışmalar sonucunda, CHP'nin ilerisindeki partilerle seçim için de-

okratik gücüne birliği olanaklarının araştırılmasına ve bu konuda Türkiye Birlik Partisi, Türkiye Emekçi Partisi, Türkiye İşçi Partisi ve Sosyalist Parti'ye gücüne birliği önerisi götürülmesine karar verildi. Böyle bir gücüne birliğinin amacının kitlelerin politikleşme düzeyinin arttığı, dikkatlerin politik sorunlara daha fazla yoğunlaştığı bir ortamda sosyalist ajitasyon ve propaganda yapılması olduğu belirtildi. İşçi sınıfının bağımsız tavrının ve ideolojisinin de somutlanacağı ortak seçim çalışmalarının örgütlenmesi ve demokratik gücüne birliği konusunda bu somut olayın değerlendirilerek sol partilerin uzun vadeli ortak demokratik platformu için bir ön adım niteliği taşıması olduğu dile getirildi. Seçimler için demokratik gücüne birliği kurulmazsa TSIP'in bağımsız çalışma yapması, seçimlere katılmasa bile ajitasyon olanaklarını kullanması.

Ayrıca Büyük Kongre hazırlıkları, tüzük ve program çalışmaları ile kongre karar taslaklarının hazırlanması konuşuldu. MYK ilk gündemden beri programdaki en önemli hatanın İnsan Hakları evrensel beyannamesinde de yer alan «millî mesele» konusu olduğunu belirterek özellikle bu konuda titizlik gösterilmesi gerektiğini belirtti. Genel olarak gençlik sorunlarının ve gençlik örgütlenmesinin, özel olarak ODTÜ'deki faşist uygulamaların ve son durumun ele alınmasıyla toplantı sona erdi.

Genel Yönetim Kurulunun bu toplantısında Merkez Yürütme Kurulundan istifa eden Burhan Şahin'in yerine, MYK yedek üyesi Hamdi Gülen MYK asil üyesi oldu. Hamdi Gülen arkadaş, Tekstil Sendikası Mahmutpaşa şubesi başkanıdır.

Ayrıca GYK'nın iki boş üyeliğine Trabzon İl Saymanı Öner Cıraoğlu ile Gaziantep İl Başkanı Atilla Karataşlı seçildiler. Adı geçen arkadaşlar Büyük Kongreye kadar aynı zamanda bölge sekreteri olarak çalışacaklardır.

TSIP Denizli Örgütü bildiriyor

DENİZLİ'DE DEVRİMCİLER FAŞİSTLERİ GERİLETTİ

Denizli'nin Ortaköy kasabasında 29 Temmuz 1975 gecesi saat 22 sıralarında devrimci halkın kahvede yaptığı toplantıyı, işbirlikçi sermayenin faşist çeteleri saldırarak dağıtmak istemişlerdir.

Halkımızın öldürmekle, yaralamakla sonuçlanan faşist saldırılara karşı kını, öfkesi büyümüş, sabrı taşmıştır. Halk faşistleri salondan dışarı atarak sokaklarda kovalamıştır.

Yurdumuzun bir çok yerinde olduğu gibi bu olayda da, halkımız faşist saldırılara hiç fırsat vermiyeceğini, amansız bir

Devamı 11 de

● Milliyetçi Cephe — CHP çekişmesi, burjuva partilerinin sınıfsal çıkarlarının çatışmasıdır. İşçi sınıfı dışında geçmektedir.

● İşçi sınıfı sosyalizmi, işçi sınıfının çıkarlarının savunucusudur. İşçi sınıfının çıkarları bütün halkın çıkarlarıyla uyum halindedir.

Burjuva partileri karşısında halkın çıkarlarını daha güçlü savunalım

Ülkemiz siyasi üst yapısındaki gelişmelerin ağırlığı günümüzde henüz, burjuva partileri arasındaki olaylarda kalmaktadır. İşçi sınıfının ve diğer emekçi sınıf ve tabakaların bu gelişmelere olan etkisi ancak dolaylı şekilde yansımakta, siyasi hayatın yönlendirilmesinde belirleyici olmamaktadır. İşçi sınıfının siyasi mücadelesi henüz, burjuva partilerinin, gelişmeleri kendi istedikleri şekilde etkilemelerini engelleyememektedir.

Kıbrıs'ta Emperyalizmin Talepleri Karşılanmak Üzere

Bu durum son gelişmelerde de görülmektedir. Türkiye siyasi üst yapısında iki önemli konu gündemdedir. Birincisi, Kıbrıs ve buna bağlı olarak Amerikan emperyalizminin egemen sınıflarla olan anlaşmazlığı, ikincisi ise yaklaşmakta olan senato seçimleri.

Kıbrıs ve ambargo konularında, egemen sınıflar ve reformist muhalefet meselenin özünü halktan gizlemekte el birliği etmekte, kendi kısmi çıkarlarını bütün ulusun çıkarları imiş gibi tanıtmaktadırlar.

MC iktidarı bütün çabasını ABD emperyalizmi ile olan göbek bağlarını korumaya yönelmektedir. Çünkü kendi varlığını ancak bu bağların korunmasıyla sürdürebilir. Gözü bundan başka hiçbir şeyi görmemektedir. MC, ABD'nin Kıbrıs'ta istediği tavizleri (bunlar Türkiye egemen sınıfları için ve onların vermesi gereken tavizlerdir, yoksa Türkiye halkının değil) vermeye çoktan razıdır. Bu konuda önündeki en önemli engel, CHP muhalefetinin bu «taviz» i ilerde kendine karşı kullanması ihtimalidir. Öte yandan, MC içinde de bu konuda AP kanadı ile MSP kanadı arasında görünürde bir ayrılık vardır. MSP çeşitli vesilelerle Kıbrıs'ta taviz verilmeyeceğini, hatta Kıbrıs'ın tümünün alınması gerektiğini yaymaktadır. Fakat bu ayrılık tamamen bir kayıkcı dövuşüdür; göstermelik bir ayrılıktır. MSP kendine has bezirgân kafasıyla, kendi dükkânının reklâmı peşindedir. Şoven propaganda ile şartlandırılmış kitlelerden kendine taraftar toplama niyetindedir.

Kıbrıs'ta ABD'nin istediği tavizlerin verilmesinin önündeki en büyük engel CHP'dir. Daha doğrusu MC'nin, iktidarı CHP karşısında elinde tutma çabasıdır. Çünkü CHP her konuda, MC'ye karşı çıkıp, onun attığı adımları kendi propagandası açısından kullanmaya hazır beklemektedir. İşte Kıbrıs'ta anlaşmaya varılmak için «taviz» verilirse Ecevit «Kıbrıs fatihi» olarak ortaya çıkıp, MC partilerinin önümüzdeki genel seçimlerde iktidar şanslarına belki de bir daha gelmemek üzere, son verebilecektir.

MC iktidarı bunu bildiğinden, CHP'yi de, kendi vereceği «taviz» in sorumluluğuna ortak etmek için bir manevraya girdi. Parti başkanları bir toplantıya çağırıldı: Bunu karşılıklı verilen demeçler izledi. Görünen MC'nin CHP'yi bu konuda razı edememiş olmasıdır. CHP, MC iktidarının hızla ABD'nin koyduğu Hartmann planını kabul edip, Kıbrıs'ta emperyalizmin istediğini yapmaya doğru ilerlemek zorunda olduğunu tespit etmiştir ve bu yüzden, eline kullanmak için büyük bir koz geçeceğini bilmektedir. Ancak, Kıbrıs konusunda emperyalizmin çıkarları gerçekten bozulma yolunda olsaydı CHP, MC'ye ancak o zaman ortak olabilirdi. Zamanlamayı ga-

yet iyi beceren CHP yönetimi, iktidarda kendisi de olsa aynen yapacağı şeyi yaptı diye MC'ye saldırmanın hazırlığı içindedir şimdi.

Kıbrıs'ta Hartmann planının uygulanmaya başlandığının başka göstergeleri de vardır. Kıbrıs'taki göçlerin başlatılması ve Karamanlis'in Makarios'a iki bölge federasyonu kabul etmesi için baskı yapması açık göstergelerdir.

Halkın Çıkarlarını Sosyalistler Savunmaktadır.

Burada iki gerçek ortaya çıkmaktadır. Birincisi, iktidarın ve reformist muhalefetin, halkın gerçek çıkarlarının tamamen uzağına kendi sınıf çıkarlarının etrafında bir siyasi mücadele içinde olduklarıdır. Türkiye halkının çıkarı bu somut anda NATO ve CENTO'dan çıkılmasında, ikili anlaşmaların iptal edilmesinde ve yabancı şirketlerin sömürsüne son verilmesindedir. Halkın talepleri bu doğrultudadır. Sosyalist ve demokrat siyasi partiler, devrimci sendikalar, meslek örgütleri ve demokratik kuruluşlar bu taleplere sözcü olmaktadır. Egemen sınıflar halktaki anti-emperyalist tepkileri ustaca «ulusal savaş sanayi» ne akıtmaya, anti-emperyalist bilinci milliyetçi bilince geri döndürmeye çalışmaktalar. CHP reformizmi ise aynı bilinci, sadece Amerikan askerlerinin ülkeden çıkarılmasını talep ederek (bu da yarım yamalak) kendine bağlamak istemektedir. Emekçi halkın gerçek taleplerini ise sadece işçi sınıfı sosyalizmi savunmakta, bu konuda işçi sınıfının çıkarları ile bütün halkın çıkarlarını birliğini somutlamaktadır.

İkinci gerçek, siyasi partilerin Kıbrıs ve ABD ambargosu konusundaki tavirlarının herşeyden önce ülke içindeki iktidar mücadelesi çerçevesinde belirlendiğidir. Bu her zaman tayin edici olanın ülkenin iç şartları olduğu ilkesini doğrulamaktadır. MC, iktidarını sürdürmek için ABD emperyalizmine olan kulluğunu sürdürmektedir. CHP, iktidara gelebilmek için çok yönlü bir politikanın savunmasını üstlenmektedir. Fakat her iki tarafın da, ne Kıbrıs halkının, ne de Türkiye halkının çıkarlarıyla ilgilenmedikleri ortadadır.

Kıbrıs'taki Türk ve Rum topluluklarının gelecekleri en kirlili, gizli kapaklı pazarlıklara alet edilmekte, böylece egemen sınıf çıkarları için halkların çıkarları ayaklar altına alınmaktadır. Bu, halkımıza sürekli açıklamamız gereken çok önemli bir konudur.

İşçi sınıfı sosyalizminin bu konulardaki tavrı da, işçi sınıfı açısından, tıpkı egemen sınıfların ve reformist muhalefetin ki gibi ülke içindeki sınıf ve iktidar mücadelesi çerçevesinde belirlenmektedir. Sosyalist muhalefetin savunduğu görüşler bütün halkın çıkarlarının dile getirirken, diğerlerinin savundukları görüşler sadece belli sınıf ve zümrelerin çıkarlarını kollamaktadır. Fakat sosyalist muhalefet uzun mücadelelerden geçerek iktidara varabilmek için, sosyalizmin savunduğu görüşlerin gerçekten bütün halkın çıkarlarının ifa desini olduğunu kitlelere kendi somut pratiklerinde göstermek zorundadır. Biz her zaman halkın çıkarlarını savunacağız. İktidar mücadelemiz ancak böyle gelişecektir. Halk, burjuva partilerinin ikiyüzlülüğünün, kılık değiştirmelerinin ancak böyle bilincine varacaktır. Biz başından sonuna kadar gerçekleri söyleyeceğiz ve bu konuda hiç taviz vermeyeceğiz. İşçi sınıfına ve emekçi halka savunduğumuz görüşlerin doğru olduğunu kendi somut pratiklerinde ölçme, sınama imkânını sağladığımızda siyasi mücadelemizde büyük bir adım atmış olacağız.

Burjuva partilerinin gerçekleri kendi zümre ve sınıf çıkarları açısından göstermesi seçim ko- nuşmalarında ve kampanyalarında devam etmektedir. İşçi sınıfı sosyalizminin burada kendi sesini duyuramaması, anti-demokratik seçim kanunları yüzünden engellenmektedir. Her parti kendi savunduğu çıkarların bütün ulusun çıkarları ile eş olduğunu iddia etmektedir. Oysa, bütün ulusun çıkarları ile sadece işçi sınıfının çıkarları bir ve aynıdır. Yaklaşan seçimler dolayısıyla halkın politik gerçeklerle ilgilenmesi yükselmektedir. Bu yüzden bu durumu sosyalizmin pro-

(Devamı sayfa 10. da)

YILMAZ GÜNEY HAKKINDA 141. MADDEDEN DAVA AÇILDI

Bir faşist komplo sonucunda bir yıldır hapsede tutulmakta olan Yılmaz Güney hakkında ileri sürülen arınme iddiası bilirkışi raporu tarafından çürütülünce, Yılmaz Güney'in tahliyesi er veya geç kaçınılmaz olmuştur. Hukuk uzmanlarının bellittiklerine göre mevcut «deliller» altında Güney'in tahliye edilmesi gerekmemektedir; kaldı ki kendisi hakkında mahkûmiyet kararı verilse bile yargıtayın bu kararı bozma olasılığı büyüktü.

Ne var ki Yılmaz Güney'in özgürlüğüne kavuşması pek çok çevrenin hoşuna gitmeyecekti. Hele hakim sınıfların en gerici kesimlerinin temsilciliğini yapan MC kendi iktidarı sırasında Yılmaz Güney'in tahliyesine asla göz yummamak niyetindeydi.

Bu durumda devrimci sanatçı hakkında yeni «tezgâhlar» hazırlandı. Yılmaz Güney Mayıs ayında Ankara'da DISK'in düzenlediği İşçi Gecesi'ne davet edilmiş, o da geceye bir mesap göndermişti.

KİTLE'nin 62. sayısında da yayınlanan bu mesajında bilimsel doğruları gösteriyor, emperyalizme ve faşizme karşı işçi sınıfı öncülüğündeki emekçi halkımızın kurtuluş mücadelesinden söz ediyor, Halkın demokratik iktidarının mutlaka zafere ulaşacağını şaşmaz bir bilimsel gerçeklik ve inanç olarak vurguluyordu.

İşte aylarca önce yazılmış bu demokratik mesajdan ötürü Yılmaz Güney hakkında Ceza Kanununun 142. maddesinden ötürü dava açılmıştır.

Bir yıldır cezaevinde bulunan ve kendisine yapılan bir çağrıya katılmadığı için demokratik yollardan mesaj gönderen bir kişi için, böyle bir dava açılması, ancak Türkiye ve benzeri ülkelerde görülen ve anti-demokratikliği hiçbir şekilde su götürmez olan bir olaydır. Yılmaz Güney hakkında böylesi bir davanın açılması, 141 ve 142'ci maddenin hangi amaçlar için kullanıldığının sayısız örneklerinin en yenilerinden biridir.

Kıbrıs'ta her türlü taksim formülüne : HAYIR!..

Kıbrıs sorunu emperyalizmin formülü doğrultusunda çözüme bağlanıyor

Türkiye dış politikası son günlerde hareketli günler yaşadı. Amerikan üslerinin faaliyetinin durdurulması ile başlayan hareketlilik Helsinki Zirvesinde doruğuna çıktı. Demirel'in Helsinki'den dönüşünden sonra Ecevit ile arasında başlayan demaç düellosu, Türkiye'de dış politika üzerinde bir dikkat yoğunlaşmasına yol açtı. Kuşkusuz bu tartışmaların odaklarından biri de Kıbrıs'tı. Hatta düğünlendiği nokta Kıbrıs'tı. Ancak bunca yoğun tartışma sürüp giderken bizatihi Kıbrıs'taki gelişmeler gözden kaçtı. Oysa önemli gelişmeler olmuştur Kıbrıs'ta.

İlkin «CHP'nin Kıbrıs'taki paraleli» olarak nitelenen Halkçı Parti kuruldu. Ardından Denktaş kendi partisini kuracağını açıkladı. Aynı günlerde Makarios bir demaç verdi ve «Kıbrıs'ta gerekli şartlarda anlaşma sağlandığı anda federatif statüyü kabule ve ilâna hazırım» dedi. Kısa süre sonra Güneydeki ve kuzeybatıdaki (Baf yöresi) Türk'lerin Kıbrıs Federe Türk Devleti sınırlarına göç etmesine Rum yönetimi izin verdi. Bu izin Kıbrıs Rum kesiminde derin siyasal karışıklıklara yolaçtı. Makarios konuşmamayı tercih etmiş, «izin» i savunmak Klerides'e düşmüştü. Klerides'in açıklamaları ise «Ne yapabiliriz? Baskılara tahammül etmemiz mümkün değildi» den ibaret kaldı. EDEK Partisinin Başkanı Lyssarides «Bu taksime giden yol de-

mektir. Federe Türk Devletinin meşrutiyetini kabul etmektir» dedi.

Kıbrıs'ta olup bitenler kısaca bu. Anamlı gelişmelerdir bunlar. Görünüşte küçük ve önemsiz gelişmelerdir. Ancak dikkatli bir gözlem Kıbrıs'ta emperyalizmin önerdiği formülün ağır ağır tezgâhlandığını ortaya çıkarıyor. Saklanacak yanı kalmadı. Demirel'in diğer partilerin (ashnda CHP'nin) onayını almaya çabalamasının kökü buradadır. Ecevit'in Kıbrıs pazarlığını oy hesabına çevirebilmek için aralıksız uyguladığı siyasî manevraların kökü buradadır. Helsinki'nin hemen ardından ağır bir siyasî baskı uygulayan, bir anlamda siyasî taarruza geçen AET ülkelerinin ve Avrupa Konseyinin bu gün «baskıyı gevşetmesinin», kökü buradadır. Avrupa Konseyi'nin birinci derecedeki yöneticisi Ackerman ile Ankara'da kapalı kapılar ardında yürütülen temaslarda bu konuşulmuştur.

Kıbrıs'ta uygulandığını söylediğimiz formül nedir?

Sorunun cevabı için biraz gerilere gitmek gerekecek. Kissinger'in üç yardımcısı Cyrus Vance, Joseph Sisko ve Hartman Kıbrıs sorununa çeşitli aşamalarda karışmışlardır. Vance 1967'deki Demirel'in yarım kalan Kıbrıs çıkartmasını önleyen adamdır. Joseph Sisko ise Ecevit'in Kıbrıs hareketi sırasında Londra, Ankara, Atina trafiğine el koyan ve kısmen başarısız kalan politika teknisyenidir.

Hartman ise Ecevit'in askerî müdahalesinden sonra işe karışan ABD Dışişleri Bakan yardımcısı. Sıkı pazarlıklardan sonra kendi adıyla anılan bir formül oluşturmuştur. Ecevit iktidarının son günlerinde «son şekline» alan, İrmak hükümeti zamanında da üzerinde zımnî bir anlaşmaya varılan bu formül kabaca şudur :

Kıbrıs iki ana kantonla federatif yapıya büründürülecektir. Kuzey kantonu Türk, Güney kantonu ise Rum Federe Devlete ait olacaktır. Ayrıca

Ada'nın çeşitli bölgelerinde 5 enklave (kantoncuk) kurulacak ve bunlardan üçü Türk, ikisi Rum enklav'ı olacaktır. Bunun yanısıra Türk Silahlı Kuvvetleri'nin işgali altındaki bölgenin güney sınırını çizen Atilla Hattı bir miktar kuzeye çekilerek Lefkoşe - Magosa yolu Rumlara bırakılacaktır. Keza Magosa limanı «açık liman» ilân edilecek, bu bölgedeki sanayi tesisleri Rumlara geri verilecektir. Bu federatif yapının merkezî devleti ise dış politikada etkin, iç politikada gevşek yetkilerle donatılacaktır. Hartman planının bu önerileri arasına halen faaliyette bulunan ABD askerî üsleri ile İngilizler tarafından ABD'ye Agratur ve Episkopi üslerinin şimdiki statüleri ile varlıklarını korumaları maddesi de sıkıştırılmıştır.

İşte günlerdir Türkiye kamuoyunda «taviz vermez, vermeyiz» pazarlıklarına konu olan emperyalist formül budur. Sözü edilen taviz, vermeyeceğiz iddiaları başta Kıbrıs halkı olmak üzere Türkiye ve Yunanistan halklarının çıkarlarından taviz vermemek değil, emperyalist formül üzerindeki kısır pazarlıklardan ibarettir. Görünüşe göre de bu pazarlık büyük ölçüde bitmiştir. Şimdi Demirel bunun muhtemel oyları üzerinde olumsuz etki yapmasını önlemenin, Ecevit ise 12 Ekim seçimlerinde bunu «oya tahvil edebilmenin» hesapları içindedirler...

İşçi sınıfı sosyalizminin bu konudaki temel şiarlarını burada yeniden tekrarlıyoruz :

- «Tüm üslerde ve askerlerden arınmış Bağımsız ve Demokratik Kıbrıs».
- «Kıbrıs'ın Bağımsızlığı ve Toprak Bütünlüğü İçin Her Türlü Taksim Formülüne Hayır».
- «Kıbrıs sorununun sosyalist ve bağımsız, demokratik ülkelerin ağırlıkta olduğu bir uluslararası konferansta ele alınması».

Kıbrıs'ın emperyalizmden bağımsızlaşması ve kendi kaderini tayin hakkına saygı gösterilmesinin bugünkü ön şartı budur.

DiSK'te sosyalistler tasfiye edilmek isteniyor

İşçi sınıfı sosyalistlerinin DiSK konusundaki değerlendirmeleri ve görüşleri KİTLE'nin çeşitli sayılarında ele alındı. Dikkat edilirse, bütün bu yazılarda, DiSK ile DiSK'te billurlaşan «sosyalist öz» ile bu gün DiSK yönetimini ele geçirmiş olan «Türkler Klifi» sürekli olarak ayırdedilmiştir. DiSK işçi sınıfı sosyalistlerince ısrarla savunulmuş ve hatta daha demokratik bir birleşmeyi içermediği sürece «Türk - İş ve DiSK birleşmelidir» görüşünün savunulmasını üstlenilmemiştir. Ancak aynı şekilde bugün DiSK yönetimine çöreklenmiş ve görünüşte demokratik özünde burjuva kuyrukçusu (CHP'nin temsil ettiği —özellikle CHP Genel Merkezinin temsil ettiği— sosyal demokrasinin özü budur) Türkler klifi ile de açık mücadeleden kaçınılmamıştır.

Bu konuda, sosyalist hareket içinde DiSK'i bu şekilde ele almaktan doğan, sosyalistlerin DiSK'e «eski günlerdeki tavırını» yansıtan unsurların tereddüt ve yalpalamaları gözlenmektedir. DiSK yönetiminde etkisiz kılınmış bazı sosyalist un-

surların rolünü abartarak Türkler klifi'nin de «karşıya alınmamasını» savunanlar çıkmıştır.

Ama hayat bu yanlışları birer birer mahkum etmektedir. Burada geçmiş aylardaki yanlışların eleştirisine girmeyeceğiz, ancak son günlerde Türkler klifi'nin aldığı anti-demokratik bir karar üzerinde durma gereği var. Bu, işçi sınıfı sosyalizminin DiSK değerlendirmelerinin bir kere daha doğrulanmasını göstermektedir ve umud edilir ki yanlış değerlendirmelerin son tohumları da sosyalistlerin kafalarından böylece silinecektir.

Olay görünüşte basit bir örgüt disiplinini uygulamasıdır. Bir süre önce birleşen ve Petrol Kimya İş Sendikası adını alan Petro - Kimya ve Kimya - İş Sendikalarının genel başkanları ve bu birleşme kongresinde başkanlık yapan Sosyal - İş Genel Başkanı Özcan Kesgeç cezalandırılmışlardır. Eski Petrokimya - İş Sendikasının Başkanı Yılmaz Özdemir DiSK üyeliğinden kesin ihraç edilmiştir. Kimya - İş Genel Başkanı Dinçer Doğu'ya bir ih-

tar cezası verilmiştir. Sosyal - İş Genel Başkanı Özcan Kesgeç ise 6 aylık ihraç cezası almıştır.

Bu cezaların gerekçesi de kısaca şöyle : DiSK tüzüğüne göre bir işkolunda bir sendika DiSK'te yer alabilmektedir. Eğer birden fazla sendika varsa bir komisyon kurulmakta ve sendikaların birleştirilmesi yolunda gidilmektedir.

Geçtiğimiz yıla kadar DiSK'te kimya, petrol, ilaç işkolunda sadece Kimya - İş Sendikası bulunmaktaydı. Ancak geçen yıl Petkim Sendikası ve Petro Kimya - İş Sendikası DiSK'e katılmak üzere başvurmuşlardır. Mehmet Kılınç'ın başkanı olduğu Petkim Sendikası hemen kabul edilmiştir. Üstelik tipik bir sendika ağası tavırları izleyen Mehmet Kılınç'ın çeşitli şartlarının kabul edilerek ve zigzakların gözönüne almaksızın. Buna karşılık Petro Kimya - İş Sendikasını DiSK'e kabul etmekte uzun müddet tereddüt gösterilmiştir. Hele bu sendikamın yönetimi devrimci bir kadronun eline geçince bu tavır daha da keskinleşmiştir. Bu arada Petro Kimya - İş'e Petkim ile birleşmesi önerilmiştir. Hesap açıktır. Sosyalist unsurların yönetim kademesinde bulunduğu Kimya - İş Sendikasının karşısına Petkim (ve onun içinde eritilerek Petro Kimya - İş) Sendikası çıkarılmak istenmiştir. Böylece Kimya - İş daha büyük (?) bir sendikaya «iltihak» etmeye zorlanacak ve devrimci unsurların tasfiyesinin temini yaratılacaktır.

Nitekim bu amaçla Petro Kimya - İş Sendikası Petkim ile birleşmeye zorlanmıştır. Bu amaçla Petro Kimya - İş Sen-

dikasının Başkanı «Petkim'le birleşme protokolu imzalamak» durumunda kalmıştır. Sendika genel kurulunu bağlamayan bu protokol şimdi Türkler klifi'nin en önemli kozu haline getirilmektedir.

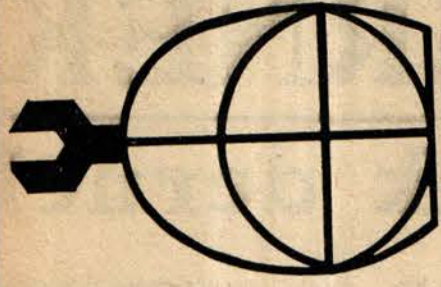
Çünkü bütün baskılara rağmen Petro Kimya - İş yöneticileri bu oyuna gelmemişler ve DiSK bünyesinde yer alabilmek için Mehmet Kılınç'ın karşı - devrimci çizgisiyle değil Kimya - İş Sendikasındaki devrimci unsurlarıyla birleşmeyi tercih etmişlerdir. Bu kararı sendikamın genel kurulu da onaylamıştır.

Kimya - İş ile Petro Kimya - İş birleşince ortaya çıkan Petrol Kimya - İş Sendikası nicel gücü ile Petkim'den daha güçlü bir sendika olmuştur. Yani oyun tersine dönmüş ve geçerli olduğu iddia edilen DiSK kurallarına göre şimdi Petkim'in Petrol Kimya - İş Sendikasına iltihak etmesi gerekmektedir. Bu ise Türkler klifi'nin hesaplarının tam tersidir.

İşte bu noktada Türkler klifi anti-demokratik bir saldırıya geçmiştir. İmzalanılan protokola uymadığı gerekçesiyle es ki Petro Kimya - İş'in Başkanı Yılmaz Özdemir DiSK üyeliğinden ihraç edilmiş, Kimya - İş Genel Başkanı Dinçer Doğu'ya ihtar cezası verilmiş ve birleşme kongresinin başkanlığı yapan Sosyal - İş Genel Başkanı Özcan Kesgeç 6 ay süre ile ihraç edilmiştir.

İşte DiSK'te Türkler klifi'nin örgüt içi demokrasi anlayışı. İşte bugün işçi sınıfı çizgisinin dışına düştüğünü haklı olarak vurguladığımız Türkler ve çevresinin siyasî tercihlerinin yansması.

(Devamı sayfa 10. da)

**DÜNYA
DEVRİMCİ
HAREKETİNDEN
HABERLER**

Yunanistan'da şimdi işkenceciler yargılanıyor

Yunanistan'da 1967 faşist askerî darbesinden sonra siyasî tutuklulara işkence yapan ve bir kısmının da ölümüne sebep olan 32 işkencecinin yargılanmasına başlandı. İşkenceciler Atina'da bir askerî mahkeme tarafından yargılanıyor. Eski polis şeflerinin bir kısmı mahkeme önüne çıkmamak için zehir içip intihara kalkışırken, bir kısmı da siyasî mahkumları dövmüş, kırbaçlamış, zincirle tavana asmış, günlerce aç ve susuz bırakmış olduklarını, bunun insanlığa aykırı bir hareket olduğunu bildiklerini, üstlerinden aldıkları emirler yüzünden işkence yaptıklarını itiraf ettiler.

İşkence, başta işçi sınıfı olmak üzere sömürülen ve ezilen sınıf ve tabakaların demokrasi ve sosyalizm mücadelesini sınırdan çıkarmak için hakim sınıfların ve faşistlerin başvurdukları bir silâhtır. Bu silâh faşist uygulamaların kol gezdiği birçok ülkede olduğu gibi, Yunanistan'da da çok yoğun bir şekilde kullanılmıştı. Cunta yönetiminin devrilmesinden sonra geniş halk yığınları eski polis şeflerinin ve işkencecilerin yakalanıp yargılanmasını talep etti ve bu yolda harekete geçti. Bugün Yunanistan'da işkencecilerin sağcı Karamanlis hükümeti iktidardayken askerî bir mahkeme tarafından yargılanmaları ne bir tesadüftür, ne de Karamanlis'in ve

askerî mahkemelerin demokratiğindendir. Yargılama tamamen halkın tepkisinin bir sonucudur. Ve dünya kamuoyunda faşistlerin bir kere daha sergilenmesi bakımından önemlidir.

Öte yandan 12 Mart'ın işkencecileri Türkiye'de hâlâ ellerini kollarını sallayıp gezebilmektedirler.

ABD, Vietnam'ın BM'ye girmesini engelledi

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, Güney Kore'nin Birleşmiş Milletlere üyeyen Güney Kore'nin Birleşmiş Milletlere adaylık isteğini geçen hafta geri çevirdi. Güçü konusu, Güvenlik Konseyi'nin gündemine alınmak için bile yeterli oyu sağlayamadı. Bu durum, Güney Kore'yi destekleyen ABD'yi çok kızdırdı. Kararın Birleşmiş Milletlerin «evrenselliği» ilkesine ters düştüğünü ileri süren ABD, Güney Kore'nin üyeliği kabul edilmezse, Güney ve Kuzey Vietnam'ın üyeliklerini veto edeceğini ilân etti. Sonra da bunu gerçekleştirdi.

Bilindiği gibi, Güvenlik Konseyi Birleşmiş Milletlerin örgütlerinden birisidir, 15 üyeden oluşmaktadır. SSCB, ABD, İngiltere, Çin Halk Cumhuriyeti ve Fransa Güvenlik Konseyi'nin sürekli üyeleridir; Güvenlik Konseyi'nin geçici üyeleri genel kurul tarafından iki yıl süre için seçil-

mektedir. Güvenlik Konseyi Birleşmiş Milletler'in dünya barışını sağlama ve devam ettirmede en büyük sorumluluğu taşıyan örgütüdür. Bu nedenle, diğer Birleşmiş Milletler örgütlerinden farklı olarak, bütün Birleşmiş Milletler üyelerini bağlayıcı kararlar alma hakkına sahiptir. Gene aynı nedenle, karar alma mekanizması da farklı çalışmaktadır. Güvenlik Konseyi'nde usul hakkında bir karar alınabilmesi için 9 oy gereklidir; bunun dışında kalan bütün kararlar için de 9 oy gereklidir, fakat bu 9 oy içinde Güvenlik Konseyi'nin 5 sürekli üyesinin oyları mutlaka bulunmalıdır, sürekli üyelere birinin red oyu vermesi, herhangi bir kararı, oy çoğunluğuna göre alınmış olsa bile, geçersiz kılmaktadır. Kuzey ve Güney Vietnam'ın üyeliklerinin reddinde durum böyle olmuştur.

Güney ve Kuzey Vietnam'ın Birleşmiş Milletlere kabul edilmesi için 13 ülke lehte oy kullanırken, ABD (veto hakkını kullanarak) red oyu vermiş ve Kostarika çekimser kalmıştır. Güney ve Kuzey Vietnam'ın Birleşmiş Milletler'e kabulü, hem ABD'nin Vietnam'daki yenilgisinin resmen bir kere daha belgelenmesi, hem de Genel Kurul'a barış, demokrasi ve sosyalizmden yana olan iki ülkenin katılımı demek olacaktır. Güney Kore'nin Birleşmiş Milletlere kabul edilmesi ise ABD açısından hem iki Kore'nin ileride birleşmelerinin önüne önemli bir engel koymak hem de Genel Kurul'a bir uydu daha katmak amacını taşıyordu. ABD'ye göre, Birleşmiş Milletlerin «evrenselliği» sadece hakim sınıfları ve yöneticileri kendisine köpeklik eden ülkeler için geçerli bir il-

(Devamı sayfa 10. da)

HKP'NİN SEÇİM KANUNUNA BAKIŞ TARZI

Hindistan'da ilerici demokratik sol güçler ile gerici karşı - devrimci güçler arasındaki mücadele keskinleşmeye devam ediyor.

Gericiler ve karşı devrimciler sürekli olarak denetimleri altında bulunan Yüksek Mahkeme ve bazı eyalet mahkemelerine kararlar alarak son seçimlerde yapılan usulsüzlükleri belgelemek istiyorlar. Bilindiği gibi, karşı - devrimcilerin amacı, İndira Gandhi'nin milletvekilliği ve başbakanlığının iptal edilmesidir. Bu sayede oluşacak olan siyasî bunalımdan yararlanıp iktidara gelmek hevesindedirler.

Kongre Partisinin sol kanadının desteğine sahip bulunan Başbakan İndira Gandhi ise seçim kanununda bazı değişiklikler yapılmasını sağladı. Bu değişikliklere göre seçim yolsuzlukları hakkında karar verme yetkisi gericilerin ellerinde bulunan mahkemelerden alınarak Gandhi'yi destekleyen cumhurbaşkanına veriliyor. Bilindiği gibi, Başbakan İndira Gandhi gerici karşı - devrimci cephenin faşist özlemlerine karşıdır, bunların iktidara gelmemesi için mücadele etmektedir. Ancak yukarıda gördüğümüz gibi, Gandhi bu mücadeleyi mevcut burjuva parlamenter düzenin mekanizmalarını kullanarak yürütmektedir. Bugün için başarılı olsa bile, bu başarılar uzun vadeli ve kalıcı başarılar olamaz.

Hindistan Komünist Partisi, seçim kanunundaki değişikliklerin bambaşka bir açıdan ele alınması gerektiği görüşündedir. Ülkedeki seçim sisteminin demokratik olmadığını açıklayan HKP, bu sistemin

kökten değiştirilmesi gerektiğini savunuyor. Bununla ilgili olarak yeni bir seçim kanunu tasarısı hazırladı. Bu kanun tasarısı ile Hindistan'da parlamenter kuruluşların ve demokrasinin sağlanması, halk kitlelerinin siyasî bilinç düzeylerinin yükseltilmesi ve seçilen milletvekilleri ile kuruluşların, seçmenlerine karşı sorumluluklarının artırılması amaçlanıyor.

Hindistan'da çeyrek yüzyıldan beri burjuva parlamenter demokrasisi lehine işleyen bir seçim kanunu yürürlükte. Bu seçim sistemi geniş halk yığınlarının çıkarlarını ve haklarını kısıtlamaktadır. HKP «şeytanî çoğunluk» sisteminin kaldırılıp yerine oranlı temsil sisteminin getirilmesini talep ediyor. Parlamento için her 500 bin kişiye bir milletvekili seçilmesini, bunun seçmenler ile milletvekilleri arasındaki ilişkinin güçlenmesinde önemli bir adım olacağını ileri sürüyor. Partilerin aday listelerinde mutlaka farklı kast ve kabilelere mensup adayların yer almasını ve adayların yüzde 15'inin kadın olmasını öneriyor. Siyasî partilerin ve bağımsız adayların seçim kampanyalarında özel ya da toplumsal harcamalarda bulunmalarının yasaklanmasını öngörüyor. HKP, yeni seçim tasarısında halkın seçtiği bir milletvekilinin milletvekilliğinin hiçbir kuruluş ya da kimse tarafından geriye alınmaması ve bir partiden diğeriye geçen ya da partisinden istifa eden milletvekillerinin yasama meclislerinde hiçbir hakkı bulunmamasını gerektiğini vurguluyor.

SEATO'nun lağv edileceği açıklandı

SEATO üyesi iki ülkenin, Tayland ve Avustralya'nın, Dışişleri Bakanları SEATO'nun dağıtılması için karara vardıklarını açıkladılar. ABD emperyalizmi tarafından İkinci Dünya Savaşı sonrasında Güney Doğu Asya'da sosyalizmin ve ulusal kurtuluş hareketinin gelişmesini engellemek için kurulmuş olan ve ulusal kurtuluş hareketinin gelişmesini engellemek için kurulmuş olan bu emperyalist örgütün lağvedilmesi, anti-emperyalist güçlerin somut bir başarısı olacaktır. Gerek sosyalizmin Asya'da eriştiği büyük güç ve itibar, gerekse Hindi Çini halklarının zaferleri SEATO'nun parçalanmasının başlıca sebepleridir. Aynı gelişimin NATO'nun derin bir bunalım içinde olduğu günlerde gerçekleşmesi de dünya çapındaki anti-emperyalist mücadelenin gelişmesinin göstergesi olmaktadır.

Tayland'dan sonra Filipinlerin de aynı karara katılması SEATO'yu toptan çöktürmeye yetecektir. Tayland ve Filipinlerin Vietnam zaferinden sonra ülkelerindeki ABD üsülerinin çıkartılması girişimlerinde bulunmaları bu çöküşün hiç de imkânsız olmadığını göstermektedir.

PARTİ VE DERNEKLER

Sosyalistlerin, demokratik dernekle

Geçen hafta sosyalist siyasî örgütlenme ve demokratik dernek örgütlenmeleri konusunu ele almıştık.

Bu sayımızda, küçük burjuva meslek örgütleri ile gençliğin demokratik yığın örgütleri dışında kalan ve gerek büyük kentlerde veya bu kentlerin gecekondü semtlerinde, gerekse Anadolu'nun birçok il ve ilçesinde kurulan dernekler sorununa değinmek istiyoruz.

Geçen hafta da belirttiğimiz gibi söz konusu dernekler halkımızın örgütlenme ihtiyacından doğmakta, fakat devrimci ilerici siyasal örgütlenmelerin zayıflığından da önemli ölçüde etkilenmektedir.

Bu dernekleri, mekanik bir tasnif şeklinde yorumlanmamak kaydıyla, başlıca iki grup altında toplayabiliriz:

● BÜYÜK KENTLERDEKİ SEMT VEYA GECEKONDÜ DERNEKLERİ

Büyük kentlerde özellikle merkezî olmayan semtlerde veya gecekondü bölgelerinde oluşturulan dernekler genellikle henüz siyasal mücadeleye kazanılmamış, ama belirli bir bilinçlenme sürecine girmiş emekçilerle ilişkileri geliştirmek için kurulmaktadır.

Bu derneklerin kâğıt üzerindeki bu amaçları yerinde ve saygıdeğerdir. Ama işçilerin ve emekçilerin yoğun olduğu semtlerde bile oluşturulan bu dernekler, eğer işçi sınıfı sosyalistlerinin disiplinli ve bilinçli çabalarıyla sürdürülüyorsa, kısa zamanda öğrencilerin veya entelektüel gevezelik yapan «aylak devrimcilerin» doluştuğu, işçilerin kaçtığı küçük burjuva örgütleri haline dönüşmektedir.

Şu halde işçi sınıfının politik örgütlenmesinin doğrultusunda, —çok önemli olmasa bile, gene de yararlı birer araç görevi yapabilecek— bu dernekler isabetle kullanılan araçlar olmak zorundadırlar. İşçi sınıfı sosyalistleri bu gibi dernekleri küçük burjuva aydın kulüpleri haline getirmemeğe azami ölçüde dikkat etmekle yükümlüdürler.

Söz konusu derneklerin kendi semtlerinde belirli demokratik ve kültürel amaçları olabilir. Bu dernekler herşeyden önce konulan demokratik görevlerini yerine getirmek ve belirli bir kitle (emekçi) desteği sağlamak zorundadırlar. Yoksa şehir merkezlerinde yoğunlaşmış devrimcilerin «işçi sınıfına gidiyoruz» diyerekten «tebdilî mekân etmeleri», örneğin, İstanbul Aksaray'da veya Ankara Kızılay'daki bir dernek binasında buluşmak yerine, buluşmalarını İstanbul Safraköy'de veya Ankara Çiçin bağlarındaki bir semt derneğine aktarmaları kitle çalışması değildir.

Bu gibi dernekler özellikle o semtte oturan birkaç devrimcinin inisiyatifinde kurulmalı ve o semtteki emekçilerin ileri kesimlerin hiç değilse bir kısmının desteğini sağlamalıdır. Bir başka deyimle bu derneklerin belirli bir yerli kadrosu ve üyesi olmalıdır. Gene bu dernekler, buldukları semtte somut demokratik ve kültürel girişimlerde bulunarak çevre halkı üzerinde saygınlık uyandırmalı, özellikle çevredeki emekçilerle bağ kurabilmelidir. Eğer böyle bir semt derneği, birtakım «yabancıların» ve özellikle öğrencilerin gelip gittiği bir lokal hüviyetine büründürülürse, kısa zamanda kitleden tecrit olur veya kitleyle hiç ilişki kurulamaz. Kitle ile ilişki kurmanın yolu ise derneğin tüzüğüne

açıklanan demokratik amaçların ve fonksiyonlarının yerine getirilmesine bağlıdır.

Yoksa, geçen hafta da belirttiğimiz gibi, dernekler, çevrede uyanmış birkaç emekçinin birtakım küçük burjuva yöntemlerle «kafakola alınması» için kurulmaz.

Semt dernekleri konusunda en önemli nokta da, bu derneklerin kendilerini asla birer Parti ilçe örgütü veya semt lokali yerine koymamalarıdır. Hiç şüphesiz ki bu dernekler siyasetten bağımsız değildir, ama bu dernekleri siyasî örgütlenme yerine koymak, Partili mücadeleden yan çizmektir.

Söz konusu derneklerin fonksiyonlarının iyi belirlenmesi gerekir. Çünkü işçi arkadaşların da gelip gittiği bu dernekler işçi örgütleri değildir. Üyelerinin sınıfsal yapısı heterojendir. İkinci olarak, bu derneklerde işçiler ağırlıkta olsalar bile, bu derneklerin çalışma alanları kısıtlıdır. Ne siyasal partiler, yani İKTİDAR mücadelesi yapabilirler veya iktidara talip olabilirler, ne de sendikacılar, yani işçiler adına toplu sözleşme veya grev yapabilir, onların meslekî - ekonomik çıkarlarını savunabilirler. Bu örgütler işçilerin direnişlerini de örgütleyemezler, çünkü direnişleri örgütleyen ana mihrak siyasî örgütlenme veya bilemediğiniz ekonomik örgütlenmedir. Sözkonusu dernekler zaten direniş koyacak güce sahip olmadıkları gibi, birer semt derneği olduğundan, yani üretim birimini, işyerini değil, yerleşme bölgelerini esas aldıklarından bu imkân da sahip değildirler. Zaten derneklerin işçi direnişlerini yönlendirmesi, tamamen siyasî mücadeleyi ve siyasî - ekonomik mücadele birlikteliğini reddeden anarşik (anarko sendikalizm'den bile daha anarşik) bir durum olur. Nitekim bugüne dek de böyle bir direnişe rastlanmış değildir.

Bu durumda, işçi semtlerindeki sözkonusu dernekler, mücadelelerini işçi sınıfının ana politik örgütlenmesiyle birlikte yürütmek zorundadırlar. Türkiye'nin bugünkü şartların da bu derneklerin getirdiği olumsuzlukların yanında varolan başlıca olumsuzluk, derneklerin çeşitli devrimci ve ilerici çizgiler tarafından rekabet ve «ideolojik mücadele» alanı haline büründürülmesidir. Derneklerin ayrı sosyalist veya ilerici eğilimleri birarada ortak bir demokratik platformda bünyesinde barındırabileceği iyi anlaşılmalıdır. Bu olgunun iyi anlaşıldığı ve grupsal rekabetlerin yansımadağı ya da zararlı olmadığı dernekler olduğu gibi, grupsal rekabetlerden ve aydın gevezeliklerinden ötürü işçilerin uğramaz oldukları aydın kulüplerine dönüşmüş semt dernekleri de vardır.

Bu dernekler siyasî (iktidar) mücadelesi veya ekonomik mücadele örgütleri (sendikalar) olmadığına göre önemli ölçüde kültürel ve demokratik görevler görmesi gerekir. Bu derneklerde çalışan sosyalistler, aralarındaki ayrılıkları derneklerle yansıtmadan, sosyalizmin evrensel ilkelerini herkesin kabul ettiği genel doğrularını çevrede yayacak şekilde kültürel çalışma yapmalıdırlar. Bu doğrular sosyalizmin biliminin öğretilmesidir. Gene çeşitli seminerler ve konferanslarla çeşitli konulara açıklık getirilmesi, örneğin emperyalizm, faşizm vb. gibi konuların çevrede öğretilmesidir. Dolayısıyla içinde sosyalist kültürel eğitim yapılırsa bile bu dernekler sosyalist dernekler değil, demokratik derneklerdir, hakim nitelikleri anti-emperyalist ve anti-faşisttir.

Öte yandan semt halkının sorunlarıyla, çeşitli dertleriyle, demokratik talepleriyle il-

gilenmek, bunları bu sorunlar etrafında birleştirmek ve harekete sokmak kitleye yayılmak için tek etkili araçtır. Semt derneklerini bizzat semt halkının demokratik örgütlenme hakkının somutlaştırılması olarak ele almak gerekir.

Söz konusu semt dernekleri, asla bir «kolaya kaçma» yöntemi olmamalı, yani zor olan parti ve partili çalışmasını derneklere kaydırma, ve ana mücadele alanını saptırma hastalığı ortaya çıkmamalıdır.

Bazı «devrimci ve ilericiler», bu dernekleri Parti kaçaklığının ve hatta Parti düşmanlığının bir aracı gibi kullanmağa çalışmaktadır. Ve dernek üyelerine politik hedef gösteremediklerinden, kitleleri politik örgütlenme ve politik mücadele dışında tutmağa çalıştıklarından meseleyi saptırmaktadırlar.

İşçi sınıfı sosyalistleri daima bu gibi derneklerin gerekli olduğunu bilir, ama bunların bir yan çalışma alanı olduğunu gözden kaçırmaz, gücünün çok önemli bir kısmını bizzat partinin doğrudan doğruya kendi yaptığı ajitasyon ve propaganda, örgütlenme çalışmalarına ayırır. Bu derneklerdeki yan çalışmayı da ancak ve ancak Parti çalışmasının bir parçası olarak sürdürür. Bütün çevrede olduğu gibi derneklerde de Partili olan sosyalist ile Partisiz olanın farkı hemen belli olur. Partili olanın disiplinli, ciddi ve sorumlu davranışları, yabancı ve geliştirici önerileri daima kendi çevresinde Partisiz devrimcilerden olan üsünlüğünü ispatlar. Şu halde Partili sosyalistler, derneklerde kısa vadeli oportünist amaçlarla, ve küçük burjuva yöntemleriyle «adam kazanmak» gibi makyavelist bir tutuma girmezler, Partili olmanın ciddiyetini ve saygınlığını gösterirler. Bu tutumlar, küçük burjuva solcularının at koşturduğu ortamda kısa vadede sonuç vermese bile, bir süre sonra küçük burjuva solcuları tecrit edilir ve uzun vadeli, sabırlı kitle çalışmasının gereğini ve gereklerini özümlemiş olan Partililer, Parti disiplini ve otoritesini, saygınlığını yaymış, güçlendirmiş olurlar.

● ANADOLU DERNEKLERİ

Semt dernekleri dışında Anadolu'nun hemen hemen bütün illerinde ve birçok ilçesinde demokratik kültür dernekleri kurulmaktadır. Bu dernekler buldukları yöredeki devrimci unsurların ve özellikle yeni yetişmiş olan devrimci ilerici gençlerin toplandığı örgütlerdir. Aralarında öğrencilerin de bulunmasına rağmen bu dernekler gençliğin yığın örgütleri değildir. Bu derneklere ildeki —varsa— yüksek okul öğrencilerinden başka lise veya dengi orta dereceli okul öğrencileri ve az sayıda da emekçiler katılmaktadır. Bu dernekler de örgütlenme ihtiyacının somut bir yansıması ve bu ihtiyacın politik örgütlenme bakımından yeterince karşılanamadığının bir kanıtıdır.

Pek çok iyi niyetli genc devrimci ve ilerici unsur bu derneklerde toplanmaktadır. Faşizan baskıların ve faşist saldırıların yoğun olduğu Anadolu illerinde bu örgütler baskı ve saldırıların boy hedefi durumundadır.

Bu demokratik örgütler özellikle siyasî sosyalist örgütlenmenin olmadığı yerlerde önemli görevler üstlenmişlerdir. Ama her durumda örgütlerin demokratik karakterini çok iyi bilmek gerekir. Bu örgütlerin de kendilerini Parti yerine koymamaları, siyasî mü-

cadeleyi ve örgütlenmeyi geciktirici ve köstekleyici tutumlara girmemeleri sosyalist parti örgütlenmesinin olduğu illerde ise bu örgütlerin Parti ile yakın demokratik güçbirliği ilişkisi içinde bulunmaları gerekir. Diğer demokratik derneklerdeki ilkeler bu örgütler için de geçerlidir. Örgütün demokratik ve kültür amaçları esastır. Örgüt içinde farklı devrimci ve ilerici eğilimler ortak bir demokratik platformda birarada bulunmalıdırlar. Bu örgütlerin sosyalist örgütler gibi ideolojik homojenlik içinde olmaları beklenemez. Buradaki kültürel ve düşünsel çalışmalar, gene başlıca sosyalizmin bilimi ve evrensel ilkelerinin, genel doğrularının öğretilmesi şeklinde olmalıdır. Burjuva ideolojisinin farklı biçimleri karşısında tek tutarlı ideoloji olan sosyalist ideolojinin savunulması şeklinde olmalıdır. Bu derneklerdeki Parti üyelerinin ve sempatanlarının tutumu da sözkonusu demokratik dernek ilkelerini uygulamak, bu ilkelerin çiğnenmesini önlemek olmalıdır.

Tekrar belirtelim, Parti öncülüğünde sürdürülen dernek çalışmaları ve işçi sınıfının siyasal örgütlenmesinin uzanamadığı alanlarda örgütlenme talebinin zorunlu bir yansıması olarak varlığını koruyan dernek çalışmalarını «dernekçilik» olarak nitelemiyoruz. İşçi sınıfının politik örgütlenmesi güçlenip, Anadolu çapında yaygınlaşıp, kök sal-

HARUN KARADENİZİN KAYBI

İTÜ Öğrenci Birliği eski başkanı Harun Karadeniz'i kağıt gibi Harun Karadeniz uzun bulunmaktaydı. Fakat Karadeniz'in bir ölüm olarak nitelendirildiği bir ölüm olarak nitelendirildiği Karadeniz, 12 Mart faşist yıllarca hapiste tutulmuştur. eğer tedavi görmezse hayatı ten 10 kadar tıbbi rapor alınmadıkça, tedavisi önlenmiş. Böylelikle bir erken müdahale kanser kolu aşım vücuda yayılmı. kardeşimiz Harun'un ölümünün hayatlarından bir yenisi olarak

Bütün hayatını sosyalizme ve na adanmış olan demokratik sosyalizmin zaferi uğruna her arkadaşımızın devrimci mi

ER İLİŞKİSİ ÜZERİNE

re ve kültür derneklerine karşı tavrı

dıkça geniş örgütlenme talebine öncülük edecek bir düzeye de ulaşacaktır. Böylece sosyalist ve demokratik örgütlenme arasındaki bağlar da kökleşip, güçlenecektir.

Biz «dernekçilik» derken, sosyalist siyasi örgütlenmenin bulunduğu yerlerde yaratılan küçük burjuva parti düşmanlığını ve parti kaçaklığını kast ediyoruz.

Bugün Türkiye'de solun dağılık olması, küçük burjuva devrimcilerinin ve ilericilerinin at kosturmasını kolaylaştırır. Küçük burjuva ilericiliğinin veya anarşizminin başlıca tutumlarından birisi ise işçi sınıfı ideolojisini inkâr etmek, işçi sınıfından kopuk bir devrimcilik anlayışını yaygınlaştırma şeklinde ortaya çıkmaktadır. Küçük burjuva solculuğu, işçi sınıfının disiplinine gelemez. Yapısı gereği disiplinsiz ve sorumsuzdur. İşçi sınıfı kolektivitelerine, disiplinine uygun çalışmalarını kaldıramaz. Organlı çalışma kendisine ağır gelir. Çünkü küçük burjuva solcusu hesap vereceği bir merci istemez. Kendi keyfine ve anarşik yapısına bildiğini okumak ister. Ya da küçük burjuva devrimcisi disiplin anlayışını organlara değil, kişilere ve ahbab çavuş tekkelerine bağımlı disiplinlerden, bilemediniz şef disiplinlerinden, askerî disiplinlerden ibaret görür. İşçi sınıfı disiplininin özü olan azınlığın çoğunluğa uyması esasına dayalı örgütlenmeyi, demokra-

tik merkeziyetçiliği benimsemek ona zor gelir.

Türkiye'de işçi sınıfının sosyalist siyasi örgütlenmesinin güçlenmesi, ileri düzeyde bir merkezi siyasal otoriteye giden yolda işçi sınıfı sosyalistlerinin attıkları ciddi adımlar, küçük burjuva devrimcilerini ve ilericilerini rahatsız etmektedir. İşçi sınıfı sosyalizminin Parti şeklinde somutlanması, kitlelerde kurumlaşıp, kök salmağa başlaması Parti'nin güçleniyor olması, küçük burjuva ilericiliğini tedirgin etmiştir.

Küçük burjuva solcuları, ilk gündenberi TSİP'in karşısına derneklerle çıkmak istemişler veya varolan dernekleri anarşist yöntemlerle ele geçirmeğe, Parti'nin karşısına alternatif olarak dikmeğe çalışmışlardır. Buna kılıf olarak da keskin lafazanlıkları kullanmaya uğraşmışlardır. Anadolu'nun çeşitli yerlerindeki Parti düşmanları ve parti kaçakları Parti'nin yavaş yavaş kökleşip güçlenmesi karşısında tabanın altlarından gittiğini gördükçe telaşlanmağa ve hırçınlaşmağa başlamışlardır. Türkiye çapında TSİP bugün bir kaçı hariç Türkiye'nin güçlü demokratik merkezlerinde örgütlenmiştir. Gerek merkezî yayın gerekse yurt düzeyindeki örgütlenme planında TSİP'in yaygınlaşması, örgüt kurulduğu yerlerde örgütlerin kurumlaşmağa ve gelişmeğe başlaması ile TSİP sağ veya sol tüm küçük burjuva solcularının boy hedefi haline gelmiştir. TSİP'in Türkiye sosyalist platformunda canlı ve somut bir olgu olarak küçük burjuvaların karşısına dikilmesi, pasifizmlerine keskin lafazanlık kılıfını giydirmeye çalışan küçük burjuva solcularının ipliğini pazara çıkarmaktadır. Bu nedenle özellikle Partinin güçlü olduğu oradaki devrimci potansiyelin önemli kısmını çevresinde topladığı Anadolu illerinde, ilçelerinde ve aynı durumdaki büyük kent ilçelerinde küçük burjuva solcularının Parti düşmanlıkları artmıştır.

Meseleyi henüz kavrayamayan birçok iyi niyetli arkadaş, bu düşmanlıkları sadece grupsal düşmanlıklar olarak anlamaktadırlar. Oysa açıkça bellidir ki, bu düşmanlık TSİP düşmanlığı değil, PARTİ düşmanlığıdır. Bugün ileri düzeyde merkezi siyasal otorite yani PARTİ doğrultusunda en gelişken güç olarak TSİP'i gördükleri için, PARTİ düşmanlığı TSİP düşmanlığı biçiminde somutlanmaktadır. TSİP olmasaydı da bir başka ad altında, başka kadrolarla işçi sınıfı siyasal örgütlenmesi gelişiyor olsaydı, bu kez ona saldıracaklardı. TSİP'e yapılan Parti düşmanlığının sökmeye, Parti dışındaki unsurların giderek çözüldüğü, bölündüğü açık bir gerçektir. İşte bu olgu otorite tanımamakta ısrar eden, otorite düşmanlığı yapan küçük burjuva solcularını büsbütün rahatsız etmektedir. TSİP düşmanlığının temelindeki dürtü, disiplin ve siyasal örgütlenme düşmanı küçük burjuva solculuğudur. Yani mesele basit düzeyde bir «gruplar meselesi» değildir. Yüzyekinden grupsallık olsa bile, onun altındaki temel, sınıfsal'dır.

Gitgide iflâs etmekte olan TSİP düşmanlığının ve TSİP karşısına çıkarılan dernekçiliğin aslında PARTİ düşmanlığı olduğu, TSİP den sonra yeni sosyalist partilerin kurulmasıyla daha iyi anlaşılabilir. Küçük burjuva solcuları o partilere de iltifat etmemişlerdir. Bunun yerine kendi ideolojileri doğrultusunda toplanıp yeni bir parti de kurmamışlardır. Aslında dernekçilerin hangi görüşleri savdukları da belli değildir. Belli olan tek şey,

onların işçi sınıfı devrimcisi olmadıklarıdır. Bu türden dernekçilerin bütün çabaları yeni bilinçlenmekte olan unsurları Parti çalışması ve siyasal mücadele dışında tutmaktır.

TSİP örgütlerinin güçlenmesi karşısında bazı CHP örgütleri bu türden dernekçilik anlayışını körüklemekte ve sol oportünistler de CHP'den destek görmektedirler.

Sosyalist örgütlenmeye alternatif olarak kurulmayan veya Parti örgütlerinin bulunmadığı yerlerde çalışan gerçekten demokratik nitelikli dernekleri destekleyen CHP'li demokratik sol taban kanadı unsurları elbette bu söylediklerimizin dışındadır. Bu gibi destekler hele Anadolu'da içtenlikle demokratik amaçlar taşımaktadır. CHP'nin ilerici kanadının böylesi girişimlerini demokratik bir tavır olarak nitelendirmeliyiz.

● PARTİ DIŞI DERNEKLER KARŞISINDA TAVRIMIZ

Buna rağmen işçi sınıfı sosyalistlerinin bu dernekler karşısındaki tavrı, —Mao'cu provokasyon yuvaları dışında—, hiç bir zaman düşmanca olmayacaktır. İşçi sınıfının bağımsız siyasetinin güçlenmesi bile Partiye bu alanlardan birçok militan kazandırmış, başlangıçta parti dışında olan unsurların nitelikçe önemli bir kısmı, bilimi ve meseleyi kavradıkça Partiye gelmişlerdir. Bugün Anadolu'da bir çok fedakâr parti militanı, bir yıl önce partinin dışında hatta belki de karşısındaydı.

TSİP, işçi sınıfı sosyalizminin demokratik güçbirliği ilkelerini genel merkezden yerel örgütlere kadar kurmağa çalışmıştır ve çalışmaktadır. Gene demokratik dernekler karşısında asla hasımca tavır almamıştır. Buradaki arkadaşları daima ikna ve eleştiri yöntemleriyle tartışma ve kitap okutma yoluyla işçi sınıfı çizgisine kazanmağa çalışmış ve bu doğrultuda somut başarılar elde etmiştir. Bundan sonraki tavrı da aynı olacaktır. Çünkü Parti düşmanlığı veya kaçakçılığı yapan unsurlar dernekler değil dernekçi kariyeristler'dir. Dernekleri bu gibilerin sultasından kurtarmanın yolu ise ikna ve eleştiri yöntemleridir, partililiğe yaklaşan ciddi tavır ve saygınlıktır. Bu nedenle, Parti demokratik dernekleri asla karşısına almamış, demokratik dernek çalışmasını küçümsememiştir. Bu doğru tavrını sürdürecektir.

● MAO'CU PROVOKATÖRLERİN KONTROLÜNDEKİ DERNEKLERİ DEMOKRATİK NİTELİKLİ SAYAMAYIZ

Son olarak önemli bir noktaya parmak basmak isteriz. Türkiye'de parti düşmanı dernekçiliği en başta karşı - devrimci Maoçuların kışkırtmaktadır. İşçi sınıfı sosyalizmi daha ilk gündenberi bu çizgiyi işçi sınıfı düşmanı ve evrensel olarak bölücü ilân etmiştir. TSİP kurulduktan sonra da alınan bir prensip kararınca, Maoçular karşı devrim klikleriyle hiç bir güçbirliğine girilmeyeceği ilân edilmiştir. İlk zamanlarda partimiz dışındaki bazı iyi niyetli arkadaşlar, kendileri Maoçuların karşı olmakla birlikte, PDA'cuların ne yaman birer provokatör ve karşı - devrimci olduklarını anlayamamışlar, bu unsurları da güçbirliğine almamız için Partiye sürekli ısrarda bulunmuşlardır. TSİP ise ge-

nel merkezin kararıyla, ilk günden beri bu ısrarlar karşısında direnmiş, ve Maoçuların hiçbir güçbirliğine dahil etmemiş, doğru politikasını değiştirmemiştir.

Partinin bu kararlı devrimci politikasının doğru çizgisi ancak şimdi çok geniş çevrelerce kavranabilmekte ve doğruluğu teslim edilmektedir. TSİP Mao'cu provokatör grupçukları tecrit ederken, bunlar da giderek karşı - devrimci yüzlerini iyice sergilemişler, eski aldatıcı laf keskinliklerini de bırakarak Ecevit, Aybar, Türkler, Willi Brandt'a övgüler düzmeye başlamışlar, daha da «ileri» giderek faşist sloganlara sarılmışlar ve burjuvazinin iflâs etmiş olan anti - komünizm yaygarasının gönüllü borazanlığına soyunmuşlardır. Sovyetler Birliği'ne ve dünya sosyalist sistemine karşı silâhlı savaş önerilerine varınca dek Ülkü Ocaklarına yakınlaşmışlardır.

Böylece Maoçular dernekleri anti - faşist ve demokratik ilân etmeyen TSİP'in haklılığı zaman içinde ortaya çıkmıştır. Bu nedenle Maoçular dernekleri biz diğer bazı Parti karşıtı dernekçiler gibi hoşgörüle karşılamıyoruz. Maoçular olmayan ama Parti karşıtı dernekçilerin yönetiminde oldukları dernekleri anti - emperyalist ve anti - faşist kabul ediyoruz. Onlarla, ilkelerimizden taviz vermeyerek güçbirliği ve dayanışma içinde oluruz. Ama biz Maoçular dernekleri «demokratik» saymıyoruz. Bu dernekleri Komünizmle Mücadele Dernekleri olarak görüyoruz. Maoçular derneklerin güçbirliği yapacakları müttefiklerini Ülkü Ocakları ve diğer Milliyetçi dernekler olabileceğini düşünüyoruz. Nitekim MTTB'nin veya diğer gerici derneklerden bazılarının panolarında Halkın Sesi'nden kupürler asıldığını görmemiz bu kanaatimizi vurguyla ispatlamaktadır. Maoçuların bundan sonra eleman toplamak için güçbirliği yapacakları ta banlar ve eleman kazanacakları —veya verecekleri— kuruluşlar, Ülkü Ocaklarıdır, diğer faşist derneklerdir ve MHP'dir.

Bu nedenle işçi sınıfı sosyalistleri Maoçular derneklere, demokratik dernek tavrıyla yaklaşmıyacaklardır. Geçmişte ve günümüzde aynı davranışları faşistlerde gördük, yeni Mücadele Dernekleri ise bu işi daha da şevkle yapmaktadırlar. Bu işçi sınıfı sosyalistlerinden kendilerine karşı «demokratik davranış» beklemesinler.

● ÖZET

Kısaca belirtirsek demokratik dernekler, demokratik devrimci mücadelenin ve örgütlenme çalışmasının önemli bir basamağı ve alanıdır. Özellikle bugünkü geçici şartlarda bu örgütlenmeler önem kazanmıştır. Görevimiz bu dernekleri işçi sınıfı siyasal örgütlenmesinin öncülüğünde sürdürmek ve en azından bu kuruluşlarla anti - emperyalist ve anti - faşist planda güçbirliği içinde olmaktır. Ama siyasal çalışmanın ana çalışma olduğunu ve Parti gerçekliğinin, her türlü sosyalist pratik çalışmanın başında geldiğini asla unutmamalıyız. Ve tüm çabalarımızı Parti eksenine yönlendirerek, Partinin otoritesini geliştirip, merkezi siyasal otoriteyi ileri düzeye ulaştırmanın ana görevimiz olduğunu bilerek çabalarımızı düzenlemeliyiz. Zaten işçi sınıfının bağımsız politikasının ve örgütlenmesinin belli bir güçleniş somut meyvalarını vermeğe başlamıştır. Siyasal örgütlenme gelişip, ileri düzeydeki merkezi siyasal otoriteye ulaşıldıkça bugünkü geçici sorun da çözülmüş olacaktır.

KARADENİZ'İ ETTİK

anlarından İnşaat Yüksek Mü
ybetmiş bulunuyoruz. Bilindiği
süredir kanserden muzdarip
leniz'in ölümünü basit ve ken
elemek mümkün değildir. Çün
t rejimi sırasında hasta hasta
Harun Karadeniz hakkında
ının tehlikeye gireceğini belir
masına rağmen, kendisi tahliye
ve mâlesef iş işten geçmiştir.
e ile tedavisi mümkün bulunan
yılmıştır. Bu nedenle devrimci
ü 12 Mart faşizminin siyasal ci
ak niteliyoruz.

e emekçi halkımızın kurtuluşu
halk iktidarının kurulması ve
erşeyini vermiş bulunan Harun
icadelesini saygıyla anıyoruz.

Sosyalist hareket günlük sosyalist gazeteyi gerekli kılıyor

KİTLE, geçen sayısında GÜNLÜK GAZETE meselesini ortaya attı ve günlük gazeteyi, sosyalist hareketin önemli bir ihtiyacı olarak niteledi.

Gerçekten de, basında önemli dönüşümlerin olacağı, büyük basın tröstleri yanında, kitlelerin uyanışına ve bilinçlenmesine paralel olarak küçük «ilerici», «sol» gazetelerin de yayınlanmaya başlayacağı önümüzdeki dönemde, işçi sınıfının, emekçi kitlelerin sosyalist günlük gazetesi, sosyalist hareketin gelişmesine ve yeni ihtiyaçlarına da bağlı olarak, gündemdeki önemli sorunlardan biri haline gelecektir.

KİTLE, sosyalistlerin, işçi sınıfının, emekçi kitlelerin, tüm ilerici ve demokratların günlük gazetesi meselesini ortaya atarken; bir yıldan bu yana süren bazı çalışmaların ve atılmış adımların varmış olduğu bir noktayı da belirtiyordu. Sosyalistlerin günlük gazetesi bir hayal, bir temenni olmaktan öte, önümüzde acil bir GÖREV olarak da belirleniyordu. Kitle haberleşme araçlarının, özellikle günlük basının, kitlelerin biçimlenmelerinde büyük önem kazandığı ve sermayenin bu gerçeğin çok iyi farkına varıp elindeki bütün imkânları kitle haberleşme araçlarını, basını, kendi çıkarları doğrultusunda kontrol etmeye yönelttiği bir çağda, günlük gazete, ekonomik, siyasal ideolojik mücadele bütünlüğünün önemli bir parçası oluyordu.

● Neden günlük gazete?

Türkiye'de irili ufaklı, sol, sosyalist, işçi sınıfı sosyalizmi çizgisinde dergilerin, aylık, onbeş günlük, haftalık yayınların varlığı biliniyor. Yine bilinen bir gerçek, bunların daha çok dar kadro yayınları olduğudur. Daha geniş demokratik kitle yayını olma amacıyla yola çıkan aynı türden yayınların bile net satışının 6-7 bini geçmemesi, hatta buna da çoğunlukla varamaması, benzeri aylık yayınların (öteden beri en fazla basan ve satan aylık dergi İLKE'nin satışının bile 6.500-4.500 arasında değişmesi) birkaç bine ancak varması; en iyimser tahminlerle, en çok satan haftalıkların 7-8 bin satıp, diyelim yaklaşık 20 bin kişi tarafından okunması, sosyalistlerin sesinin işçi sınıfına, emekçi kitlelere ne kadar dar bir çerçevede ulaştığının, hatta ulaşmadığının somut delilidir.

Bazı dar işçi yayınları, daha çok ekonomik mücadele çerçevesinde kalan sendika yayınları bir yana bırakılırsa, hele Türkiye'nin mevcut şartlarında, işçi sınıfının sesinin, sosyalistlerin sesinin kitlelere gidebildiğinden; burjuva ideolojisinin saldırısında geldikleri acıabildiğinden; sermaye basınının aldatmacalarını, çarpıtmalarını aşip emekçilere ulaşabildiğinden söz edilemez.

«Neden günlük gazete?» sorusunun ilk cevabı burada yatmaktadır.

● İlerici basın - sosyalist basın

Bazıları, Türkiye'de ilerici, sol demokrat çizgide günlük gazetelerin varlığını ileri sürebilecek; sosyalistlerin günlük gazetesini oluşturma görevini küçümseyebilecek; acil mesele olarak görmeyebilecektir. Bu yüzden, «ilerici basın» - «sosyalist basın» ikilemini açıklamak gerekir. Gerçekten de bugün Türkiye'de büyük tirajlı Hürriyet, Günaydın, Milliyet, Tercüman ve daha küçük çeşitli günlük gazeteler dışında, Cumhuriyet, Yeni Ortam gibi biri büyükler arasında diğeri küçükler arasında sayılan ve genel olarak «ilerici», «demokrat» çizgide yer alan günlük gazeteler vardır. Önümüzdeki günlerde, yazının başında da dikkati çektiğimiz gibi, bunların sağında veya solunda «ilerici» nitelendirmesi altında yeni günlük gazete atılmalarına da hazırlanılmaktadır. Ancak, bu ilerici yayın organlarından hiçbirinin —ne mevcutların, ne de hazırlığı yapılanların—, sosyalist çizgide olduğu, Türkiye'ye ve dünyaya, olaylara ve sorunlara işçi sınıfının bilimi doğrultusunda bakmadığı da ayrı bir gerçektir.

Nasıl ki dünyanın her yanında ve özellikle Türkiye'de «ilericilik» ve «sol» ile «sosyalizm» —hele hele— «işçi sınıfı sosyalizmi» en genel demokratik çerçevede yer almakla birlikte birbirlerinden ayrı sınıfsal çizgileri yansıtırlarsa, ilerici basınla sosyalist basın da —demokratik platformda birleşmelerine rağmen— iki ayrı odak noktasının, iki ayrı çizginin sözcükleridir. Ve bu çizgiler kesin ve net'tir.

Sosyalist basın, sosyalist günlük gazete, işçi sınıfı sosyalizminin tanımladığı ve uyguladığı biçimiyle, kitlelerin kuyrukçusu, kitlelerin alkışçısı değil, kitlelerin yol göstericisidir. Olayları gerçekliği içinde, sermayenin sansüründen ve süzgecinden geçirmeden yayınlamak gibi tartışılmaz bir görev yanında, sosyalist basın, olayları ve sorunları işçi sınıfının bilimine göre, işçi sınıfının bakış açısına göre yorumlar ve yol gösterir.

İlerici basının, ilerici gazetelerin, bugün Türkiye'de birinci ve temel görevi, yani olayları sermayenin sansürünün ve baskısının dışında aktarabilmek görevini bile hakkıyla yerine getirdikleri söylenemez. Bu sadece Türkiye için değil, sömürünün sürdüğü, kapitalizmin egemen olduğu bütün toplumlar için de doğrudur.

● **Günlük gazete halkımıza haberleri doğru ve içyüzüyle, olayları bilimsel yorumuyla ortaya koyarak bir bilinçlendirme ve örgütlendirme aracı olmalıdır.**

Gerek kitlelere yansıtılacak olay ve yorumların seçiminde, gerekse bunların yansıtılma biçiminde, (ister büyük basın tröstleri olsun, ister daha küçük gazeteler olsun) tüm günlük basın, istisnasız sermaye denetimine tâbidir. Önce gazete patronunun veya patronlarının doğrudan denetimi... Sonra da tüm sermaye düzeninin, anti demokratik yasalar yoluyla, reklâm müessesesi yoluyla, bir telefon ricası ve kibar bir ilân kesme tehdidi yoluyla, dolaylı denetimi...

Türkiye'de zaman zaman büyük yanılgılar doğurmuş, bundan sonra da doğuracak olan, «ilerici», «sol» gazete patronlarına gelince, bunların sermayenin genel kuralları dışında kaldıklarını söylemek, sadece bilimin ve gerçeğin A'sını B'sini bir yana bırakmak olur. Nitekim hemen iki küçük örnek verecek olursak, ilerici bilinen bir gazetenin, 12 Mart sonrasında büyük kadro değişikliği, o «ilericiliğin» (dikkat edilsin sosyalizm bile değil, ılımlı bir sol reformcu çizgi) taşıyıcısı durumunda olan tüm yazarların ve kadronun gazetedan toptan uzaklaştırılması olayının anısı henüz tazedir. Bir başka örnek de 12 Mart sonrasında yayına başlayan ve önemli demokratik görevler görmüş bir diğer küçük sermaye gazetesinin resmî ilân alma döneminde ve resmî ilâna geçtiği andan itibaren ilerici, demokrat, sosyalist yazarları arasında yaptığı kademeli temizlik; ve ilk olarak da gazeteden «işçi sınıfı çizgisini» dönemin olanakları içinde sürdürmeye çalışan yazarların atılmasıdır. Yine Kıbrıs olayları sırasında, bütün bu ilerici basın «şovenizm» e kapılmamış görüş ve yazılara asla itibar etmemiştir. Yine bir örnek verilecek olursa, en solda diye nitelenen bir küçük ilerici gazetenin yazarlarından birinin gazetedan bir bahaneyle bile gerek duyulmadan görülen lüzum üzerine uzaklaştırılma sının asıl nedeni; toplumun «Kıbrıs'ın fethi» ile başının döndürülmeye çalışıldığı, başka ülkelerin emekçi halkına, Kıbrıs ve Yunanistan halklarına karşı en azgın bir düşmanlık ve şovenizmin körüklediği bir dönemde, halkların kardeşliği konusunda yazılar yazması, Kıbrıs meselesini şoven olmayan bir yönden ele alması, mesele'nin Doğu Akdeniz'de emperyalizmi güçlendireceğini ortaya koyması, Kıbrıs müdahalesine —hem de pek ihtiyatlı ve yetersiz şekilde— karşı çıkması olmuştur.

Mevcut veya hazırlığı yapılan bir takım günlük gazetelerin patronları ilerici olabilir. Samimi demokratlar da olabilir. Ama bütün bu gazetelerin kapitalizmin genel kanunları dışına çıkmadığını ve en önemlisi, günümüzde bir günlük gazete çıkarabilmek için en iyimser hesaplarla 2 milyon lira kadar nakit paranın ve çeşitli başka imkânların gerekliliği hesaba katılacak olursa, «ilerici» patronun sınıf yapısı, toplum içindeki yeri, tâbi olduğu yasalar, hemen tartışma götürmeyecek şekilde ortaya çıkar.

Bütün bu söylediklerimizle, ilerici basını inkâr mı ediyoruz? Hayır...

Şüphesiz ki ilerici basın, bütün eksiklerine rağmen kitlelerin bilinçlenmesinde önemli bir katkıya sahip olmuştur ve olacaktır. İlerici basın genel olarak kapitalizm öncesi «geri» çizgilere, ideolojilere, ekonomik kurumlara karşı çıkmakta, tekelciliğin ve çarpık kapitalist düzenin asalak sömürü mekanizmasını teşhire yardımcı olmakta, işçi hareketlerine, emekçilerin sorunlarına yer vermekte ve ilerici - demokrat yorumları bir ölçüde kısıtlamamaktadır. Ama yine somut örneklerini alacak olursak, bu ilericilik, hem de oldukça tehlikeli biçimde, soyut bir Atatürkçülükle yani hacıya hocaya düşmanlık, burjuva - bürokrat laik çizgisi, sömürüye değil de sömürünün artık geniş kitlelerin de bilincine vardığı en asalak ve geri biçimlerine karşı çıkma sınırında durmaktadır. Yine bu ilericilik, «ilerici» ve «sol» diye nitelenen gazetelerin herhangi bir nüshasının incelenmesinden açıkça anlaşılabilirliği gibi, işçi sınıfının ilericiliği değil, küçük burjuva ilericiliği ve radikalizmidir. Nitekim, bu gazetelerde yıllarca yer almış yazarların, yorumcuların büyük çoğunluğunun belli küçük burjuva radikalizmi çizgisinin sözcükleri olmaları veya şimdi de büyük sermayenin alternatifi sosyal demokrasi yani CHP çizgisini yansıtması tesadüf değildir. Gerçekten de, dikkat edilecek olursa, Türkiye'de «ilerici», «sol» yazar diye bilinenlerin büyük çoğunluğu, ya asker - sivil aydınlardan «devrim» bekleyen çizgilerin, ya da CHP reformizminin sözcükleridir.

İşte bu, işin tehlikeli noktasıdır. Çünkü ilericilik, sol, ilerici basın çağımızda gerçekten en ileri ve devrimci sınıf olan işçi sınıfının çizgisini yansıtaçağı yerde, hem de «sol» adına, küçük burjuva çizgilerini piyasaya sürmekte ve sermayenin en geri alternatifi sağ basın işlerken ve propagandasını yaparken, son tahlilde emek - sermaye barışı anlamında «ilericiliği» sol basın üstlenmektedir.

Yine izlediğimiz günlük basından örnek verelim: Türkiye'de, ilerici basın günümüzde CHP yanlısıdır. Daha da ötesi, ilerici ve sol olmayan büyük basın tröstleri bile bugün CHP'yi desteklemektedir. Bazı günler bunların manşetleri arasındaki benzerlik hayret vericidir. İşte bu durumdaki ilerici basın bugün bir yandan yok sayılmaması gereken demokratik görevler yaparken, bir yandan da demokrasinin sınırlarını CHP'de ve sosyal demokraside bitirerek, ilericilik adına demokratik mücadelede geldikleri açmaktadır. Örneğin, Türkiye'de sosyal demokrasi dışında sosyalizmin varlığı doğrudan veya dolaylı şekilde inkâr edilmektedir. CHP'ye yönelen, sosyal demokrasiye yönelen en küçük bir saldırı ve tehdit en büyük ve çarpıcı bir şekilde yer alırken, hapishanelerin sosyalistlerle, yurtseverlerle, fikir suçlularıyla yeniden dolmaya başladığı günümüzde, bu türden haberlere yer verilmemesine büyük dikkat ve itina gösterilmektedir. Hele hele, sosyalistlerin oldukça dağınık buldukları bir dönemde, sosyalist partilerin yok sayılması; bu konuda basındaki genel suskunluk; sosyalistler üzerindeki baskıların bile en küçük bir şekilde yansımama-

● **Günlük Gazetemiz, tüm demokratların, ilericilerin, yurtseverlerin, sosyalistlerin sesi ve ürünü olmalıdır.**

Günlük gazetemiz, sosyalist hareketi bir adım öteye götürecektir, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm kavgasında önemli araçlardan biri olmalıdır.

si, «ilerici» basının durumunun açık delilleridir.

Öte yandan, meselâ üzerinde çok reklâm yapılan şu veya bu ciklet'in aslında mevcut bir başka ciklet'ten başka bir nesne olmadığını, öyle yabancı patentlerle falan imal edilmediğini bildiren bir haberciğe, en ilerici gazetede bile kolay kolay yer bulunmaz. Çünkü sermayenin sansürü, bir yanda sosyal demokrasiyi ve reformizmi aşan sınırdadır, öte yanda da düzenin temelini dokunan sınırdadır «ilericiliğin» çizgisini çeker.

Daha kısa vurgular peşinde olan ve ilericiliği bir çizgi bir tavır olarak değil de bir ticaret metaı olarak benimseyen günlük basının durumu da kısaca gözden geçirilmeye değer. Özünde hiçbir geliştirici, açıklayıcı habercilik niteliği taşımayan bu tür basın, işi «korsan başlıklarla» idare etmeye ve okur kitlesini böyle bir kof ajitasyonla bir süre daha tutmaya çalışabilir. Örneğin, Anadolu'nun bir yöresinde, mahallî sermaye çevrelerinin ve partilerinin beslediği bir saldırgan çetenin bir fabrikada direniş halinde bulunan işçilere saldırıp olay çıkartmaları, «faşistler işçilere saldırı» şeklinde verilerle «ilericilik» yaftası ve nitelendirilmesi korunmak istenir. Oysa gazetenin bütünlüğü içindeki diğer yazı ve haberler hem bu kof başlığın verdiği ilk izlenimle çatışmaktadır, hem de, sermayenin akıllı sözcülüğünü yapmaktadır.

İlerici - basın sosyalist basın ikilemini ele alırken, anlatımlardan çok örneklerle yer verildi. «Peki sosyalist günlük gazete meselelere nasıl yaklaşacak, nasıl bir gazete olacak?» sorusu kaçınılmaz olarak ortaya çıkıyor.

● Sosyalist günlük gazete nasıl bir gazetedir?

Bazı çevrelerce, sosyalist bir günlük gazete olamayacağı, kitlelerin sosyalizmi anlayamayacağı, ağır geleceği, bugüne kadar zaten sosyalistlerin kitlelere açılmadıkları, üstelik de sermaye baskısına ve rekabetine göğüs gerilemeyeceği sık sık ileri sürülür. Bu savın kaynağı, sosyalist günlük gazeteyi, «bürokratik suratlı, teori kesen, kitlelerin ilgisini çekecek, somut olaylardan kaynaklanacağı yerde çok ajitasyon yapan bir yayın şeklinde tasavvur etmektir.

Oysa işçi sınıfının bakış açısından, işçi sınıfına ve emekçi kitlelere seslenecek olan sosyalist gazete, bugüne kadar Türkiye'de örnekleri görülen dar kadro yayınlarıyla bir tutulamaz, onlarla karşılaştırılmaz. Hemmen söylemeli ki, sosyalistlerin günlük gazetesi, hele biçim açısından, bütün diğer gazetelerden çok farklı olmayan bir günlük gazete olacaktır.

Başta işçi sınıfını ve emekçi kitleleri hedef alan sosyalist günlük gazete, haberleri, yorumları, sürekli yazıları, Türkiye ve dünya olayları, yazılı, resimli romanları, karikatürleri, sanatı, bilmeceyi, sineması, sporu ile gerçek ve özlenen bir günlük gazete olacaktır. Özünün sosyalist olması, olaylara işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin bakış açısından bakması onun alışılmamış, görülmemiş, soğuk, güç anlaşılır, katı bir yapıda olması-

nı asla gerektirmez. Çeşitli ülkelerde örnekleri olan Partilerin günlük yayın organı durumundaki bu tür basın o ülkelerin şartlarına göre biçimlenir. Ve Türkiye'nin genel kültür düzeyi, kitlelerin alışkanlıkları, bilinç durumu, talepleri gazetenin yapısını şüphesiz ki etkileyecektir. Böyle bir gazete modern basın'ın ulaştığı seviyede olmak; tüm imkânları ve teknikleri kullanmak; donuk, muhtevassız ajitasyon değil, yaşanan hayatla içiçe alışılmış ve ileri türden (ama işçi sınıfının bakış açısına yerleşerek) habercilik yapmak zorundadır.

Kısaca günlük gazeteyi mevcut veya geçmişte denenmiş kadro yayınları ve kitlelere yönelme amacını taşıyan periodik sosyalist yayınların modeli üzerine düşünmek son derece yanıltıcıdır. Aksine onu ciddi bir büyük tirajlı gazete modelinde, ama muhteva, yaklaşım, amaç bakımından «sosyalist çizgide» bir yayın olarak düşünmek gerçeğe daha fazla yaklaşmak olur. Ama bu akla, ilerici denilen gazetelerden sadece birkaç yorumu ile farklı bir gazete getirmemeli. Şüphesiz ki sosyalistlerin günlük gazetesinin çizgi farkı onun biçim ve içerik farkını da birlikte getirecektir. En basit bir örnek verecek olursak, gazetenin bilmece ve eylemce köşesinin, resimli romanlarının bile çok farklı bir bakış açısından, yani işçi sınıfının kitlelere sınıf gerçeğini, sınıf mücadelesi gerçeğini götürmesi ve bilinçlendirme sürecini hızlandırması açısından hazırlanması, gerek teknik gerekse yaklaşım bakımından mümkündür.

Özetle, ne kitlelerin kuyruğunda, ne de kitlelerden kopuk... İşçi sınıfıyla, emekçi kitlelerle içiçe... Onlardan kan alan, onların sahip çıkacağı ve onları ileri götüren bir günlük gazete...

● Gazete sosyalist hareket içinde nerede yer alacak?

Akla gelen bir başka soru da, sosyalistlerin günlük gazetesinin sosyalist hareket içindeki yeridir. Önce böyle bir gazetenin tümüyle demokratik bir organ olması gereğine işaret edilmelidir. En geniş emekçi kitlelere seslenmeyi; en geniş çalışan kitlelere doğru haber, sermaye sansüründen geçmemiş aydınlatıcı haber götürmeyi; olayları işçi sınıfının bilimi ışığında yorumlamayı amaçlayan böyle bir gazete şüphesiz ki tüm demokratların, tüm ilericilerin, ve tüm işçi sınıfı sosyalistlerinin eseri ve malı olmalıdır. Böyle bir gazetenin gerçekleştirilmesiyle, sosyalist hareketin, sosyalizmin kitlelere mal olmasının olağanüstü bir ivme kazanacağı düşünülerek bu sorumlulukta davranılırsa, gazetenin tüm demokratların, ilericilerin, sosyalistlerin, işçi sınıfı sosyalizmi çizgisindeki ortak basınları olması gereği kavranır. İşçi sınıfı düşmanlığı, uluslararası işçi sınıfı hareketine düşmanlık, enternas-

(Devamı sayfa 10. da)

Günlük gazete ihtiyacı nasıl doğdu, nasıl gelişti?

Günlük gazete ihtiyacı, sosyalist hareketin vardığı yeni aşama ile kitlelerin hızla bilinçlenmesinden doğdu. 1974'den sonra, bütün dağınıklığına rağmen sosyalist örgütlenmenin yeni adımlar atması ve örgütlenme sorununun başlıca sorun haline gelmesi, bu ihtiyacı daha da artırdı. İşçi sınıfı partilerinin başlıca ihtiyaçlarından olan ve çoğu ülkede parti denetiminde bulunan, partinin merkez organı durumunda olan günlük gazeteler yanında, daha geniş demokratik platformlu ve büyük ölçüde partili sosyalistlerin denetiminde günlük gazeteler çıkmaktadır. Türkiye'de, bir dönemde CHP'nin resmi organı Ulus haricinde bu türden yayına hele sosyalist partilerin günlük gazetelerine rastlanmamıştır. Günümüzde irili ufaklı gazeteler, gayri resmi olarak belli partileri desteklemekle birlikte, bu çerçevenin dışında, hele sermaye çemberini aşmış günlük yayın sözkonusu değildir.

Oysa burjuvazi, tekeli kesimler ve prekapitalist ortakları ideolojik saldırılarını şiddetlendirerek sürdürmekte, basın - yayın ağını ellerinde tutmaya devam etmektedirler. Öte yandan, büyük tirajlı basının, ilerici bilinen gazetelerin, hatta büyük basın tröstlerinin sosyal demokrat alternatifi tezgâhlamaya çalışan önemli bir kanadının, CHP yanlısı ideolojik saldırısı da hızla sürmektedir. Bunlara ek olarak, sermaye denetimi ve sansürünün nerelere varacağı, son iki yıldır, özellikle «ilerici» denilen basının verdiği örneklerle iyice görülmüş; ilerici basının, nasıl demokratik mücadeleyi bile sosyal demokrasinin sınırları içine hapsetmek istediği, sosyalist örgütlenmeyi elinden geldiğince baltalama niyeti, hiç değilse suskunlukla geçiştirmesi, açıkça ortaya çıkmıştır. Kıbrıs olayları ve benzeri büyük dönemler irili ufaklı, sağlı solu sermaye basınının «dur» diyeceği sınırları bütün açıklığıyla bir kere daha göstermiş, bu konudaki yanılgılara, hiç değilse sosyalistler açısından son vermiştir.

Öte yandan 12 Mart sonrasında yayınlanmaya başlayan bazı ilerici ya da demokrat eğilimli yayınların durumu sosyalistlerin kendi gazetelerine sahip olmaları gereğini, «eğreti ata binilemeyeceği» «el atına (patron atına) binmenin güvenli olamayacağı» gerçeğini bir kere daha göstermiştir.

Bütün bunlar, kitlelerin bilinçlenmesi ve talepleriyle birleşince, günlük gazete gündeme girmiştir.

Mevcut olan ve projeleri yapılan benzeri günlük gazetelerden hedefleri ve çizgisi açısından kesinlikle farklı olacak günlük gazete böylece geçtiğimiz yıl gündeme gelmiş ve giderek gelişmiştir. Teknik ve malî olanakları aranmış, kadro imkânlarının ön çalışmaları yapılmış, ancak malî imkânların sağlanması meselesi aşılması gereken ilk adım olarak ortaya çıkmıştır.

Böylece bir gazeteyi planlayanlar, ilk adımlarını atanlar, TSİP'li bazı arkadaşlar olmuş, ancak gazetenin parti çerçevesinde kalması niyetini ve amacını hiçbir şekilde beslememişler ve Türkiye şartlarında, şimdilik parti merkez organı bir gazete yerine en geniş, sosyalist, ilerici ve demokrat çevrelere seslenen, işçi sınıfı bilimi doğrultusunda yayın yapan ve bu doğrultudaki yayınların tümünü kapsamayı amaçlayan bir gazete projesinden yana olmuşlardır. Bunun ilk gerekli adımı olan şirketin kuruluşu işi tamamlanmış ve şirket hisse senetlerini satışa çıkaracak duruma gelmiştir. Bir yandan da, gazete hazırlığının, okur araştırmaları, teknik araştırmaları, teknik kadro araştırmaları sürmektedir.

Ancak bütün bu çalışmalar sadece ilk zorunlu adımlardır. Asıl gazete çalışması, Türkiye çapında, demokratik bir platformda bundan sonra yürütülecek ve bunun ilk önemli adımını gazetenin maddî - malî imkânlarının sağlanması teşkil edecektir. Gazetenin gerçek sahiplerinin işçilerden, emekçilerden, yurtseverlerden ve sosyalistlerden, yaygın bir şekilde meydana gelmesi bu çalışmaların ilkesi olacaktır.

Çalışmalar geliştikçe, önümüzdeki günlerde KİTLE'de gazete konusunda çok daha ayrıntılı bilgi verilecek ve gazetemizin oluşturulması konusu sosyalistlerin, işçilerin, emekçilerin tartışmasına, önerilerine ve katkılarına sunulacaktır.

Sloganımız emekçi kitleleri, sermaye basının saptırmalarından, ideolojik taarruzundan kurtarmak; gerçekten özgür, sermayeden, baskıdan, sansürden özgür kendi gazetemizi bağımsızlık, demokrasi sosyalizm kavgamızın bir adımı olarak oluşturmaktır.

Kendi gazetemizi kurmak, oluşturmak, üretmek ve yaşatmak için önümüzdeki günlerde görev başında olacağız.

Sahibi: Mehmet Yücel / Sorumlu Müdür: Yalçın Yusufoglu / Yönetim Yeri: Çağaloğlu, Başmusaip Sok. Tan Apt. No: 11-İstanbul / Dizgi: Murat Matbaacılık Koll. Şti. 27 45 71 / Baskı: Karaca Ofset 27 53 45 /

Dağıtım: Hürriyet Gazete Dağıtım T.A.Ş. / Son Baskı Tarihi:

19 Ağustos 1975

Burjuva partileri karşısında

(Baştarafı 3. Sayfada)

pagandası için, sosyalist görüşlerin yayılması açısından değerlendirmek, önemli bir görev olmaktadır. Bozguncular ve revizyonistler, sosyalistleri asıl mücadele alanlarından, kitlelerin için den kapalı tartışma odalarına; asıl ideolojik mücadele alanından, burjuvazinin görüşlerini çürütme mücadelesinden, soyut gevezelikler alanına çekmeye çalışmaktadırlar. Bu oyunlara gelinmemeli, bütün gücümüzü kitlelere siyasi gerçekleri açıklama yolunda seferber etmeliyiz.

MC'nin İflasının Yaklaşması Burjuva Reformizmini Güçlendiriyor.

MC ittifakı içinde dış politika konusunda çıkan ayrılıklar, gene iç politikada çıkan ayrılıkların bir yansıması olmaktadır. Bütün çabalara rağmen MC partileri özellikle AP ve MSP seçimlere ayrı ayrı gireceklerdir ve açık gericiğin, ipliği pazar çıkmış halk düşmanlarının alacağı oylar bölünecektir. Farklı sınıf ve zümre çıkarlarını savunan MC partilerinin birliği hızla parçalanmakta, hepsini birleştiren en önemli konu olan sola karşı mücadele, halkın gücü karşısında fazla bir ilerleme gösterememektedir. Geniş kitleler solun bir «tehlike» olmadığını her geçen gün daha fazla kavramaktadırlar.

MC'nin barutunu tükettiğinin başka bir göstergesi de finans kapitalin en önemli temsilcilerinin geçen hafta hükümete verdikleri felâket haberidir. Sanayi Odaları başkanları İzmir'de düzenledikleri toplantı sonrasında hükümete ülke ekonomisinin hızla çöküntüye gitmekte olduğunu bildirdiler. Bu, tekelci burjuvazinin sömürü çıkarlarının korunması gerektiği anlamına geliyordu. İzmir Sanayi Odası Başkanı ile yapılan on dakikalık bir görüşme sonunda İzmir Valisinin görevine derhal son verecek kadar söz konusu zümreye bağlı olan Demirel iktidarı, aynı çevrelerin, kendi ekonomi politikasını «felâkete götürücü» olarak nitelemeleri karşısında oldukça zor bir duruma düşmüştür. Bizce MC iktidarına bu bütünlüğü içinde nihai olarak son verilmesi ve sosyal demokrat alternatifin iktidara getirilmesi için, Kıbrıs'taki «taviz» in MC üzerine yıkılacağı an beklenmektedir. Finans kapital kısa

vadeli çıkarlarını MC'den sağlamıştır. Hem de öyle sağlamıştır ki, ülke ekonomisi çöküntüye gitmektedir! Elde avuçta ne varsa burjuvazinin yemliğine dökülmüştür. Şimdi sıra sosyal muhalefetin dizginlenmesine gelmektedir. Çağdaş şartlarda ve dünya durumunda bunu en iyi ancak sosyal demokrasi başarabilir. Finans kapitalin hesabı budur.

İşçi Sınıfının Mücadelesi Yeni Bir Boyuta Ulaşıyor.

Sosyal muhalefet gerçekten hızla gelişmektedir. Sıkıyönetimin geride bırakılmış olması, işçi sınıfının mücadelesinin serbestçe gelişmesini önleyen engellerden bir tanesini daha kaldırmıştır. Grevler artmakta, ekonomik talepler siyasi taleplere dönüşmektedir. Önümüzdeki dönem, sosyal muhalefetin daha da güçlü ses vereceği günler hazırlanmaktadır.

İstanbul'daki Sungurlar direnişi bu konuda bir örnek olay, bunun açık bir göstergesidir. İşçiler Sarı Cevher İş'e karşı Disk'e bağlı Maden İş sendikasının işyerindeki sendika olarak patron tarafından kabul edilmesi için direnmektedir. Patron elli militan işçinin diğer işçileri zorla direnişe soktuğunu iddia etmektedir. Jandarmalar işçileri zorla sorguya çekmekte, fakat bütün işçiler gönüllü olarak direnişe katıldıklarını söylemektedirler.

Sungurlar'daki direnişin önemi, toplu sözleşme ile ilgili olmamasıdır. İşçilerin ilerici sendikaları işverenlere kabul ettirmek için verdikleri mücadeleler, şimdiye kadar, genel olarak hep toplu sözleşme dönemleri ile sınırlı kalmıştır. İlerici sendikanın kendi çıkarlarını daha iyi koruyacağına bilen işçiler toplu sözleşmenin ilerici sendika ile yapılması için mücadele etmişlerdir. İşçilerin mücadelesinin bir üst aşaması ise bir fabrika işçilerinin işten atılan arkadaşlarının işe geri alınmasını sağlamak için mücadelesi olmuştur. Burada ekonomik mücadele, işçi sınıfının dayanışması ile birleşmektedir.

Örnek olarak aldığımız Sungurlar'da ise ne toplu sözleşme dönemidir, ne işçiler ücretlerine zam istemekte, ne de işten atılan bir işçi

vardır. İşçilerin istediği sadece sarı sendikanın işyerinden uzaklaştırılması ve Maden-İş'in kabul edilmesidir. Sungurlar işçileri sendika seçme özgürlüğü, referandum hakkı istemektedirler. Bu işçi sınıfının bilinçlenmesinde önemli bir düzeyin göstergesidir.

Bu durum sosyalistlere daha güçlü mücadelelere girme imkânlarını sağlarken, egemen sınıfları da buna karşı, çağdaş şartlara uygun en etkili tedbirleri almaya itmektedir. Ve görünürdeki en etkili tedbir sosyal demokrasinin iktidarı olmaktadır.

CHP'ye Karşı Tavrımızda Onun İkili Yapısına Dikkat Edelim

Fakat sosyal demokrasi etkili bir tedbir olabilir mi? Bu konu sosyalistlerin CHP karşı tavrının belirlenmesi açısından da önem taşır. CHP homojen bir yapıya sahip değildir. Burjuvaziyle sınıf işbirliğinden yana olan, sınıf mücadelesini burjuvazi adına engellemek için yola çıkan sağ sosyal demokrat bir parti yönetimi ve emekçi halkın anti-faşist, anti-empyalist, anti-monopolist mücadelesinde işçi sınıfının müttefiği olarak mücadele edebilecek olan geniş sol sosyal demokrat parti tabanı. Bu ikili yapı CHP'yi belirlemektedir. Finans kapitalin CHP'ye yanaşması, parti yönetimindeki sağ sosyal demokratların, partideki iktidarlarını uzun süre koruyacakları varsayımına dayanmaktadır. Bu şimdilik doğrudur. Sol sosyal demokrasinin parti içinde etkin olması, ancak işçi sınıfının mücadelesinin gelişmesine bağlıdır. Bu yüzden CHP'nin uzun vadede alacağı yapı, ülke içindeki sınıf mücadelesi tarafından belirlenecektir. CHP'ye karşı tavrımız, her zaman bu perspektif içinde ve onun ikili yapısını unutmadan almalıyız. Soyut bir CHP düşmanlığı, CHP'yi sosyal faşist ilân etme eğilimleri ne kadar sekteler ve zararlı ise, CHP'yi demokrasinin yegane kurucusu ve teminatı, halkın çıkarlarının savunucusu ilân etmek ve kendiliğinden, işçi sınıfı hareketinin gelişip güçlenmesinden bağımsız olarak demokratik tutum içinde ilân etmek bulunacağını sanmak da, o kadar kuyrukçuluk ve ihanet olur.

Sosyalist hareket günlük sosyalist

(Baştarafı 8. Sayfada)

yonalizme düşmanlık yapılmadan, gazetenin kadrosu mümkün olduğunca geniş olabilir ve olmalıdır.

Gazeteyi tüm ilerici, yurtseverler, sosyalistler kendi yayınları sa yabilmeli, gazetede kendi seslerini, kendi sorunlarını ve çözümlerini bula bilmelidirler. Bu da ancak, gazetenin geniş demokratik kapsamlı olmasıyla mümkündür. Ama bu, şüphesiz ki gazetenin sosyalist özünü ve işçi sınıfı sosyalizmi çizgisiyle çelişmez.

● Sermayeden bağımsız bir basın

Bu hedeflere varabilmek, bu amaçları gerçekleştirebilmek için, sermayeden sermaye baskı ve denetiminden bu düzende mümkün olabilecek en büyük ölçüde bağımsızlaştırılmış bir basın gereklidir. Bunun somutlanması, gazetenin ilânsız yaşa yabilmesi, (hatta resmî ilân bile bir baskı aracı olarak kullanılabilirden) gereğinde resmî ilân bile almadan yayın hayatını sürdürebilmesinin garantilenmesidir. Böyle bir durumda nun da ötesinde kitlelerle kurulan bu bağ aracılığıyla sınıf bilinçlenmesini hızlandırırken, örgütlenmeyi sağlamlaştırmaktadır.

Bütün bunlar, ancak, sermayeden bağımsız, ilerici - gerici tüm patronlardan bağımsız bir basınla mümkündür. İlân gelirsiz yaşayabilmek, bu gazetenin gerçekleştirmesi gere-

ken ilk adımken, diğer tüm sermaye baskılarından bağımsızlaşabilmek de aynı derecede önemli ikinci adımdır. Bunun somutu, gazetenin kendi kaynaklarını kendisinin yaratması; sosyalistlerin ve emekçilerin ortak malı olması; gazete için gerekli fonların gazetenin tek dayanağı okurlardır. Bunun farklı ve küçük boyutlarda bir deneyi yapılmış ve ilân almadan sırf satış geliriyle gazeteyi yaşatmanın mümkün olabileceği görülmüştür. Bugün amacına uygun bir profesyonel eleman kadrosuyla normal teknik im kânlarla 35-40 bin satılı bir gazete ilân gelirine muhtaç olmadan, kendi tesislerine sahip olmak kaydıyla yayın hayatını sürdürebilir. Şüphesiz ki, böyle bir gazetenin giderlerini, bu yük tröstlerin, satış gelirlerini aşan giderleriyle karıştırmamak gerekir. Böyle bir gazete gerek okurlar gerekse onu üreten ve yaşatanlarca bir fedakârlığın ürünü olacaktır. Ve Türkiye'de şüphesiz ki böyle bir gazete-ye ihtiyaç duyan, ama alternatifsizlik yüzünden bugün mevcut irili ufaklı sağlıklı sollu gazetelere adeta mecbur tutulan değil 40 bin, yüzbinlerce kişi vardır.

Bütün mesele, bir yandan bu kitlelere ulaşabilmekte, öte yandan kitleleri gazetenin hem sahibi, hem denetleyicisi haline getirmekte ve bu çok yaygın bir ortaklık şeklinde gazetenin okurları ve sahiplerinin fedakârlıklarıyla sağlanmasıdır.

Şüphesiz ki ham hayalci değildir.

Mali olanaklar sağlandıktan sonra da böyle bir gazete üzerinde her türlü baskı, şiddet ve engellenmenin olacağını, bunların zaman zaman gazetenin çıkmasını olmasa bile dağıtımını engelleyecek boyutlara ulaşacağını biliyoruz. Bugün için Türkiye çapında iki büyük tröstün elinde olan dağıtım sorununun da çözümlenmesi gerekecektir.

Bugün, örgütlenmeye her zaman kinden daha fazla susamış hızla bilinçlenmekte olan emekçi kitlelerin, sermayeden «hür» günlük gazeteye ihtiyaçları yanında, sosyalistlerin kitlelerle en yakın bağları kurmalarında bir adım olarak da günlük gazete gün demdedir.

TSİP Denizli

(Baştarafı 2. Sayfada)

şekilde bastıracağını göstermiştir, bundan sonra da göstermeye devam edecektir.

İşbirlikçi sermayenin uşakları şunu iyi bilmelidirler: Halkımız faşist saldırılara, faşistlerin komplolarına hiç bir zaman fırsat vermiyecektir. Halkımızın faşizme karşı mücadelesi yükselmektedir.

YAŞASIN HALKIMIZIN FAŞİST SALDIRILARA KARŞI YİĞİT MÜCADELESİ.

A.B.D. Vietnam'ın

(Baştarafı 5. Sayfada)

kedir, bölücü ve gerici emperyalist politikanın evrenselleştirilmesi yoluyla uygulanmalıdır.

Güney ve Kuzey Vietnam bugün için ABD'nin vetosuyla Birleşmiş Milletler'e üye kabul edilmemişlerdir. Ancak Güvenlik Konseyi'nin son kararı ABD'nin dünyada ne kadar yalnız kaldığını göstermek bakımından çok önemlidir. 15 Güvenlik Konseyi üyesinin 13'ü Vietnam halklarının yanında oy kullanmışlardır.

DISK'te

(Baştarafı 4. Sayfada)

DISK'te, sosyalistlerden, CHP'nin solumdakilere kadar bütün çizgiler bu klik tarafından tasfiye edilmek istenmektedir. Bütün yönelimler bunu göstermektedir. Ancak aynı klik tabandan gelmesi mukadder tepkileri dengelemek için ikiyüzlü politikalarının öteki yüzüne de ağırlık vermektedirler. Sözgelimi CHP'nin, MC'yi yıpratma taktiği içinde yer alan (ve kuşkusuz demokratik bir eylem niteliği taşıyan) bir miting düzenlemişlerdir. Önümüzdeki günlerde yapılacak olan Demokratik Hak ve Özgürlükler Mitinginde bir yandan demokrasiye, anti-faşist mücadeleye ilişkin sloganları savunacak olan Türkler kliği iki yüzlü politikalarının bu yüzünü abartarak ve yukarıda ayrıntılı olarak açıkladığımız yüzünü ise gizleyerek DISK tabanındaki bilinçli işçileri, yöneticileri, temsilcileri yanıltmayı deneyeceklerdir.

Sendikalar mücadelesinde sosyalist çizgi ve sapmalar: V

SENDİKALAR VE SİYASAL EYLEM BİRLİĞİ

Bir süreden beri bu sayfalarda, sendikalar mücadelesine musallat olmuş sapmalar üzerinde duruldu. Bu dizinin tamamlanabilmesi için, işçi sınıfı sosyalizminin sendikalar mücadelesine — siyasal mücadele bütünlüğünü nasıl kavradığını; sendikalar mücadelesinin sosyalist ilkelerini —özet de olsa— ortaya koymak gerekir. Ayrıca siyasal mücadelele ayrılmaz bir parçası olarak sendikalar mücadelesinin örgütlenme modeli ve eylem anlayışını da belirtmek gerek.

Ele aldığımız belli başlı sapmaların hepsinin ortak noktası nedir sorusunun cevabı, konuya doğru yaklaşım için gerekli adımları atıyor. Sendikalizm, anarko - sendikalizm, uvrizm, ekonomizm sapmalarının tümünün ortak niteliği, işçi sınıfının siyasal örgütlenmesinin yönetimi ve güdümünü şöyle ya da böyle, şu ya da bu şekilde reddetmeleridir. Hatırlanacaktır, sendikalizmde: sendikalar Partinin yerini konuyor; anarko sendikalizmde: Parti disiplini ve Parti'ye bağımlılık reddediliyor; uvrizmde «partili» kavramı doğru özünden saptırılıp, bilinçli işçiler yerine, olsa olsa kendiliğinden ekonomik mücadele bilincine ulaşabilmiş işçi yığınlarının etkinliği öne çıkarılıyor; ekonomizmde ise siyasal mücadele «gerek-siz» ilân ediliyor ve tabii Parti de yok sayılıyor.

Oysa işçi sınıfı sosyalizmi, proletaryanın örgütlenmesindeki karmaşık (kompleks) yapının, örgütler ağının merkezine Parti'yi koymaktadır. İşçi sınıfının örgütlenmesinin en gelişmiş ve en üst biçimi olarak tanımlanan parti, her anlamda ve her mücadele alanında öncü ve yöneticidir. Parti ile diğer işçi sınıfı örgütleri arasındaki diyalektik bağ, işçi sınıfının egemen sınıflara karşı verdiği her türlü mücadeleyi «siyasal» içeriğine kavuşturur. Parti ancak bu örgütler ağının oluşması ile varolur; oluşması ile güçlenir. Keza bu örgütler ancak Parti ile «işçi sınıfının siyasal örgütlenmesinin de parçaları» niteliğini kazanırlar.

Parti'nin merkezinde yer aldığı: siyasal örgütlenmelerden demokratik derneklere; kooperatiflerden işçi sendikalarına; meslek örgütlenmelerinden gençlik kuruluşlarına kadar uzanan bu «örgütler ağının» içinde sendikaların özel bir önemi ve yeri vardır.

Bir kere sendikalar işçi sınıfının kendiliğinden ekonomik mücadelesi ile oluşabilen ve çoğu zaman işçi kitlelerinin, ilk örgütlü mücadeleyi verdiği kuruluşlardır. İşçi kitleleri, sınıf bilincine kavuşmanın basamaklarını tırmanırken, bu bilincin oluşmasında en önemli etken olan «kollektif mücadele etme'nin sağladığı yenilmez güç» buralarda tanımakta, değerlendirmektedirler. Dahası, işçi sınıfının ekonomik mücadelesi, Marks'ın deyişiyle «günübirlik mücadelesi» içinde sendikalar «zaruri» bir rol oynarlar. Bu mücadelenin araçları sendikalardır.

Bu anlamda sendikalar mücadelesinin önemini kabul etmeyen yok. Ancak işçi sınıfı sosyalizmi sendikalar mücadelesini muhtaç olduğu siyasal fonksiyonları ile donatmak için mücadele etmektedir. Bu, daha 1. Enternasyonal'den beri süregelen bir mücadeledir. Sendikalar mücadelesinin günübir-

lik mücadele hedeflerinden «kurtuluş» siyasal mücadele platformuna tırmanabilmesi şarttır ve bu Parti meselesini doğru yerine koymak demektir.

Bununla ilgili birimsel sosyalizmin ilk resmi kararı 1. Enternasyonal'in 1871 Londra toplantısında alındı. Marks ve Engels tarafından «tam» olarak desteklenen bu kararda sendikalar ve siyasal mücadele şöyle konuyordu:

«...ekonomik mücadelelerle daha önce sağlanan işçilerin güçlerinin sendikalar halinde birleşmesinin, bu sınıfın elinde, sömürücülerin siyasal iktidarına karşı mücadelede bir manivela olarak da yararlı olması gerektiğini;

Nazara alan Genel Kurul, Enternasyonal'in üyelerine, işçi sınıfının mücadelesi içinde ekonomik hareketi ile siyasal eylemin ayrılmaz bir biçimde birleşik olduğunu hatırlatır...» (1. Enternasyonal, 1871 Kongresi, 9 no'lu karar).

Keza çeşitli sapmaların sendikalar mücadelesine siyasal mücadele bütünlüğünü sakatlamalarına karşı Lenin de aralıksız mücadele etti. Daha 1899 yılında Bernstein'e ekonomistlere karşı kaleme aldığı «Rus Sosyal Demokratlarının Bir Protestosu»nda şöyle yazıyordu:

«...sendikalar münhasıran 'sermayeye karşı acil mücadeleye' dikkat çevirmemeli, işçi sınıfının genel siyasal ve sosyal hareketlerinden uzak kalmamalıdır; 'dar' amaçlar gütmemeli, fakat milliyonlarca ezilen işçinin kurtuluşu için mücadele etmelidirler..... üstelik siyasal tecrübe; siyasal özgürlüklerin yokluğunun veya proletaryanın haklarının kısıtlanmasının, proleteriyaya zorunlu olarak siyasal mücadeleyi, daima ön plana köydürttüğünü göstermektedir...»

Akıntılar daha da çoğaltılabilir. Ancak sendikalar mücadelesine siyasal mücadele yeterince vurgulanmaktadır. İşçilerin işyeri ya da işkolu sendikaları halinde örgütlenip tek tek işverenlere karşı ekonomik mücadele vermeleri olsa olsa sınıf mücadelesinin zayıf başlangıçları olarak görülebilir. Gerçek sınıf mücadelesinin içeriği topyekün burjuvaziye karşı verilen mücadele ile anlam kazanır. Burada (bir başka yanı sıra önlemek gerekir) işçilerin tek tek işverenlere karşı mücadele etmemeleri, hele günübirlik mücadeleyi bir yana bırakmaları kastedilmemelidir. Ancak tek tek işverenlere karşı mücadelenin topyekün burjuvaziye karşı verilen mücadele içindeki yerinin bilinçle kavranması gerekmektedir.

SENDİKA - PARTİ İLİŞKİSİ

Sendikaların siyasal görevlerle yükümlü kılınması ister istemez sendikaların Parti ile ilişkilerinin ve bağlarının da açıkça tanımlanmasını gerektiriyor. Aksi takdirde sendikaların kendilerini parti yerine koymaları (sendikalizm) tehlikesi karşımıza çıkacaktır. Lenin bu konuda «Ne yapmalı?» adlı kitabında gerekli tahlilleri getirmiştir. Tartıştığımız konunun en temel kaynaklarını oluşturan Ne Yapmalı da Lenin, sendikaların işçi sınıfının ekonomik mücadele için kurulmuş meslek örgütleri olduğunu ifade eder ve her «sosyal demokrat işçinin mümkün olduğu ölçüde bu örgütlere girip çalışması gerekir» der. Ancak hemen ekler: «Ama bu, sendikalar yalnızca sosyal demokrat işçilere açık olmalıdır demek değildir.» Sendikaların, işçi sınıfında dayanışma ve kollektif güç bilincinin oluşmasında ve ekono-

mik demokratik hedeflerin gerçekleşmesinde etkili olabilmeleri için «mümkün olduğu kadar geniş işçi kitlelerini kucaklaması» gerekmektedir.

«Bu örgütler geniş oldukları ölçüde bizim onlar üzerindeki yalnızca 'kendiliğinden doğan' değil, fakat aynı zamanda birliğin (sendikaların) sosyalist üyelerinin bilinçli eylemi ile sağlanan etkilerimiz de büyük olacaktır.» (Lenin, Ne Yapmalı?)

Bu görüş daha sonra daha da berraklaşacak ve «parti ile ilgili görüşlerine bakılmaksızın... mümkün olan en geniş işçi çevrelerinin» sendikalara katılması önerilecektir. Ama hemen ardından «Bu örgütlerdeki sosyal demokratlar parti grupları halinde teşekkül etmeli ve derinleşmesine ve sistematik faaliyet göstererek bu örgütlerle Sosyal Demokrat Parti arasında en sıkı bağların sağlanması için gayret göstermelidirler» diye eklenecektir.

Sürekli vurgulanan: sendikaların siyasal - ekonomik mücadele bütünlüğünde yer almalarıdır. Ekonomik mücadelenin siyasal içeriği hiç gözden kaçırılmadan ve fakat salt ekonomik mücadelenin kapitalizme karşı sınıf mücadelesinin sadece bir bölümünü kapsadığını da unutmamalıdır.

Bu noktada «ekonomik mücadelenin siyasal içeriği» üzerinde biraz durmak gerek. Kuşkusuz her grev burjuvaziye karşı verilen mevzii bir savaştır. Bir yandan işçi sınıfının gücünü işçilere ve patronlara kanıtlamakta, bir yandan sınıf bilincini işçiler içinde yaygınlaştırmaktadır. Sosyalist hareketin kadrolarını oluşturan işçi militanların beslenip yetiştiği bir «okul» işlevi görmektedirler. Ama unutmamak gerekir «Savaş okulu, savaşın kendisi değildir».

Keza «yönetimi ve kilit kadroları sosyalistlerin eline geçmiş ve burjuvaziye karşı etkili ekonomik mücadele veren sendikalar» da değildir. mesele. Sözelimi sosyalistlerin yönetiminde en başanlı toplu sözleşmeleri imzalayan, sendika eğitim seminerleri ile (mesela) işçilere artı değer sömürsünü öğreten, ekonomik mücadelesini tavizsiz ve kararlı sürdüren, grev silahını «iyi ve akıllı» kullanan bir sendika yukarıda işaret ettiğimiz gerekleri yerine getirmiş sayılamaz. Önemli olan sendikaların siyasal mücadeledeki yeridir. İşçi sınıfının iktidarına giden yola katkısıdır. Partinin genel mücadele planında üstüne düşen (ya da parti tarafından verilen) görevleri yerine getirecek güce erişmesidir. Bu, günü gelir siyasal grevlerle burjuvazinin siyasal iktidarına soluk aldırılmama biçiminde ortaya çıkar, günü gelir, Parti'nin ittifaklar politikası uyarınca, ilk hedef olarak seçilmiş sömürücü zümreler üzerinde yoğunlaşan özel baskılar olarak ortaya çıkar.

Yani sendikal mücadele işçilerin işgücü satıcısı olarak çıkarlarını ve sosyal - siyasal çıkarlarını sentezleştiren bir mücadeledir.

Sendikalar ve siyasal mücadele bütünlüğü sosyalizmin ustalarında klasik kaynaklarında nasıl ele alındığı üzerinde kısaca duruldu. Bundan sonraki yazıda bu «kavrayış» temeli üzerinde sendikalar mücadelesine, sendikalar örgütlenmesine ve parti ilişkilerinin somut yansımaları üzerinde durulacaktır. Daha sonraki yazıda ise «Türkiye şartlarında» sendikalar mücadelesine ve örgütlenmenin ilkeleri tartışılacaktır.

DÜZELTME

KİTLE'nin 70. sayısında çıkan «Türkiye'de Sendikalist Eğilimler» başlıklı yazı dizgi ve tashih hataları yüzünden anlaşıl-maz hale gelecek şekilde karışmıştır.

Yazının Türk - İş ve Sendikalist ara başlığının hem öncesindeki paragrafın sonuna 3. sütunun 3. paragrafından (Bütün bu dönemler boyunca) 3. sütunun sonuna kadarki bölüm gelecek, bu bölümün sonuna düşmüş olan bir satır eklenecek (Ken-

di durumlarını, fikirlerini ve çizgilerini) bu satırdan sonra yazı 3. sütunun ikinci paragrafıyla devam edecektir (çizgileri-ni işçi sınıfı hareketine yerleştiren...).

Daha sonra Türk - İş ve Sendikalist ve Sosyalist Hareketle Sendikalist Eğilimler bölümleri oldukları gibi girecek ve yazı 3. sütunun başındaki «Olmamaktadır da» diye sona eren 6 satırla bitecektir.

Düzeltilir, özür dileriz.

sosyalist örgütlenmeyi güçlendirmek için görev başına

İŞÇİ SINIFININ KENDİLİĞİNDEN HAREKETİ YÜKSELMEKTEDİR. BU HAREKETLERİN İÇİNDE YER ALARAK — HAREKETLERİ BİLİNÇLİ VE ÖRGÜTLÜ MÜCADELE HALİNE SOKMAK İŞÇİ SINIFI DEVRİMCİLERİNİN GÖREVIDİR.

İŞÇİ DİRENİŞLERİNİN SIKIYÖNETİM KALKAR KALKMAZ YOĞUNLAŞMASI SIKIYÖNETİMİN EMEKÇİ HALK ÜZERİNDE NASIL BİR TEHDİT OLDUĞUNU BİR KERE DAHA GÖSTERMİŞTİR.

FABRİKALARDA BİNLERCE İŞÇİ...

Sıkıyönetimin sona ermesiyle birlikte başta İstanbul olmak üzere Türkiye'nin dört bucağında grevler ve direnişler ardarda patlamaya başladı. Halkımızın sosyal muhalefetinin en iyi kanıtı olan bu demokratik hareketlerin hemen hepsinin temelinde gene sendika seçme özgürlüğü, ya da sendikalaşma özgürlüğü var.

Direniş ve grevlerin yoğunlaşması, aynı zamanda işçi sınıfı sosyalistlerinin «potansiyel bir baskı aracı» olarak değerlendirildiği sıkıyönetimin kimin için ve kime karşı işlediğini de açıklıkla ortaya koydu.

Grevler yasal bir prosedürün sonunda uygulamaya girmektedir. Direnişler ise büfjuvâ yâsâlarının tıkadığı, kösteklediği demokratik - ekonomik ve siyasal hakların elde edilmesi için yapılan ve sonuna kadar demokratik olan bir eylem biçimidir. Bugün direnişleri «kanunsuzlukla» suçlamaya kalkışanlar, bir çığ gibi gelişen direniş pratiği karşısında geri adımlar atmaya başlamışlardır. Özellikle burjuva basını artık «mutad» karalamalarına cesaret edememekte, sütunlarında —çarpıtarak da olsa, parça buçuk da olsa— işçi sınıfımızın bu demokratik eylemlerine yer vermek zorunda kalmaktadır.

Halen, çeşitli fabrikalarda binlerce işçi direniyor. Özellikle Sungurlar direniş işçilerin üstüne pervasızca ateş açan kiralık fedai-bekçileriyle, eski Ülkü Ocakları Başkanı olan personel müdürleriyle nice yiğit direnişlere tanık olmuş bu fabrikada patronların gözünün kararmışlığını ve dönmüşlüğü pek güzel ortaya koydu.

İşte direnen fabrikalar; işte yokedilmek istenen sendika seçme özgürlüğü için direnen işçi sınıfı :

BEREC : Berec Fabrikasında beş temsilci vekili ve bir disiplin kurulu üyesi ve bir işçi işten atılınca 900 işçi şartellere bastılar ve üretimi durdurdular. Patron daha 60-70 kişiyi atmağa hazırlanırken Berec işçilerini çelik gibi kenetlenmiş olarak karşısında buldu.

HİLTON OTELİ : İstanbul'un bu en lüks otelinde parabalalarına, servis yapan işçiler sendika seçme özgürlüklerini kullanıp Turizm İş Sendikasına geçtiler. Ancak işveren bu girişimi önlemek için toplu sözleşme ile karara bağlanmış ikramiyeleri ödemeceğini açıkladı. Hilton işçileri direnişe geçti. Kısa süre sonra Oleyis üyesi kalan işçiler de direniş geçince Hilton'da direnen işçilerin sayısı 550'ye ulaştı.

SAMSUN BAKIR İZABE : Sendika seçme özgürlüklerini kısıtlatmamak üzere direnişe geçen Maden İş üyesi Samsun Bakır İzabe işçilerine kısa zamanda Çağdaş Metal İş üyesi işçiler de katıldı. Şimdi Bakır İzabe'de üretim tamamen durdu. Maden İş Sendikasının yetkisi işveren ve Çalışma Müdürlüğüne tanınana kadar da

sürecek. Direnişe 700 işçi katılıyor.

İVRİNDİ ANTİMUAN : Bahkesir'in İvrindi bucağındaki Antimuan Madeninde direnen işçiler sendikalaşmak istemişler, ancak patron tarafından topluca işten atılmışlardı. Direniş dört aydır sürüyor ve madene giden yol köylerinden geçen işçiler, buradan yabancı işçi geçiriyorlar. 50 işçi direniyor.

ÇAMGAZ : Sendikalaştıkları için işten atılan 87 Çamgaz tüp fabrikası işçisinin direniş 50. gününü doldurdu.

DENİZLİ BAŞMA BÖYA : Sarı Tekstif'ten kopup DİSK'e bağlı Tekstil Sendikasına geçmek isteyen 250 Denizli Basma Boya Fabrikası işçisi üç öncü arkadaşları işten atılınca şartelleri indirdiler. Direniş 16. gününü doldurdu.

DOSTLAR KOÖPERATİFİ : Sahipleri arasında bir çok parlamenterin bulunduğu Dostlar Kooperatifinde çalışan 42 işçi on gündür direniyorlar. En küçük sosyal hakları bile tanımak istemeyen işverenlere karşı bu şamar gibi bir cevap oldu. İşveren uzlaşma yolları arıyor.

GAMAK : Gamak'ta, Gamak'ın devrimci geleneğini bir kere daha yansıtan direniş 80. gününe ulaştı. Sendika seçme özgürlüklerine inançla sahip çıkan 612 Gamak işçisi polis coplarına, patron baskılarına rağmen en küçük sendeleme göstermeksizin direniyorlar.

MURAT CAM : Sendika seçme özgürlüklerine sahip çıkan ve bu yolda direnişe geçen işçiler kervanına Murat Cam'ın 60 işçisi de katıldı.

TRAKYA CAM : İşverenin fabrikayı taşıma bahanesiyle gasp etmek istediği hakları için 86 Cam işçisi direnişe geçti. Direniş 6. gününü doldurdu.

SUNGURLAR : Ülkenin en büyük makina fabrikalarından Sungurlar'ın üç ayrı işyerinde de işçiler direniyor. Maden İş Sendikasına geçmeleri işveren tarafından engellenen ve üç arkadaşları işten atılan 147 Sungurlar Makine Fabrikası işçisinin direniş 11. gününü doldurdu.

Gene Sungurlar'ın Kazan Fabrikasında ise 450 işçi de sendika seçme özgürlükleri için diğer Sungurlar işçilerinin yolunu izlediler. Patron köpeklerinin silâhı saldırılarına rağmen, jandarma baskısına rağmen direniş sürüyor.

Sungurlar'ın direnen üçüncü işyeri ise Ambarlı Terimik Santralî onarımında çalışan 103 yapı işçisidir. İlerici Yapı İş Sendikasında örgütlenen işçiler direnişlerini sürdürürlerken, direniş kırmak üzere ana fabrikadan getirilen 40 işçi de onlara katıldı.

Haber alınıp izlenebilen bu direnişlerin dışında Türkiye'nin dört bir yanında daha nice fabrika direnişleri veya direnişe hazırlanmaktadır.

İŞÇİ SINIFININ MÜCADELESİ GÜÇLENİYOR.

Görevimiz sosyalist örgütlenmeyi, örgütlü mücadeleyi güçlendirmektir.

Sosyalist örgütlenmeyi güçlendirmek için işçi direnişlerinde ve grevlerde en önde yer alalım

Türkiye'nin dört bir yanında, ama özellikle de uzun aylardan beri sıkıyönetim altında bulunan büyük işçi bölgelerinde işçi direnişleri ve grevler, geçtiğimiz hafta bir patlama göstermiş, hızla gelişmiştir. Kapitalist sömürünün, işsizliğin, pahalılığın yanısıra, işçilerin sarı sendikalara karşı duydukları tepki ve sarı ağı parçalama bilinci, direnişlerin yaygınlaşmasında önemli bir etken olmaktadır.

İşçi sınıfının geniş kesimleri, mücadelelerini sadece devrimci nitelikte bilinen sendikalarda örgütlemek ve bu sendikaları işverenlere kabul ettirmek için değil, aynı zamanda siyasî taleplerde bulunmak, demokratik hakları savunmak için de sürdürmektedirler. Özellikle Milliyetçi Cephe'nin halk düşmanı niteliğinin, bu iktidarın emekçi kitlelere hiçbir şey sağlamayacağı gerçeğinin, işçi sınıfı içinde kavranmış olması, direniş ve grevlerin yaygınlaşmasının başka bir nedeni olmaktadır. Son olarak, sıkıyönetimin kalkmasıyla birlikte, işçi sınıfının mücadelesinin serbestçe gelişmesi önüne dikilen engellerden ve açık tehditlerden biri kısmen aşılıp olmaktadır. Bu durum, yani direniş ve grevlerin sıkıyönetim kalkar kalkmaz çoğalması, sıkıyönetimin gerçekte neye ve kimlere karşı olduğunu da açıkça göstermektedir.

Somut durum, işçi sınıfının ekonomik - demokratik mücadelesinin önümüzdeki günlerde daha da güçleneceğidir. Burada sosyalistlere büyük görevler düşmektedir. Sosyalist hareketle işçi sınıfının kendiliğinden mücadelesini birleştirme yolunda önemli adımlar atma imkânı artmaktadır. Sosyalistlerin, kendiliğinden hareketler içinde bütün güçleriyle yer alma, kendiliğinden hareketleri işçi sınıfının bilimsel anlamında bilinçli hareketler haline getirme, işçi liderleriyle örgütlü mücadele içinde birleşme görevleri çok daha büyük bir önemle gündeme gelmektedir. Mücadele içindeki işçilerle kalıcı bağlar kurmanın yolu, gece gündüz onlarla ve en bilinçli unsurlarıyla birlikte olmaktan geçer. İşçiler, sosyalistlerin gerçekten işçi sınıfının çıkarlarının en kararlı savunucuları olduklarını kendi pratiklerinde kavramalıdır. Sosyalist hareket, bu dönemde henüz kendiliğinden hareketin peşinden gitme aşamasındadır. Bunun aşılması ise ancak kendiliğinden hareketin içinde yer alarak, devrimci örgütlenmeyi güçlendirmekle mümkündür.

Bir yanda CHP reformizminin, öte yanda, başta Mao'cu provokatörler olmak üzere diğer sözde «sosyalist» grupların işçi hareketlerini kendi sınıf ve zümre çıkarlarına alet etme çabaları da bu arada hızlanmaktadır. Bu yüzden, işçi sınıfıyla kalıcı bağlar kurmak için mücadele, reformizmin ve başta Mao'cu klikler olmak üzere provakasyon çizgilerinin ideolojik saldırılarına ve sapkınlıklarına karşı mücadeleyi de içermektedir.

Bazı sendika liderleri ise, işçi sınıfının mücadelesi karşısında pasif bir tutuma girmekte, daha da ötesi, direnişleri engellemek istemektedirler. İşçilerin mücadelesinin kendi koltuklarını da sallayacağını bildiklerinden, işçi sınıfının mücadelesini kendi çizdikleri sınırlar içinde tutmaya çalışmaktadırlar. Bu gibi sağ eğilim içindeki sendikacıların da işçilere teşhir edilmesi görev olmaktadır.

Çelişkilerin ve bunun bir ifadesi olarak sınıf mücadelesinin keskinleşmesi: bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm uğrunda mücadele veren fakat örgütsel bir dayanışma içinde olmayan çeşitli güçler arasında demokratik güçbirliğinin kurulması ve sosyalistlerin aralarındaki ikincil ayrıntıları ve kişisel çelişkileri bir yana itip birleşmeleri için de elverişli imkânlar getirmektedir. Bu imkânların partili sosyalistler tarafından en iyi şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Gelişen sınıf mücadelesi içinde, yukarıdaki ilkeleri gözönüne alarak yer almak ve sosyalizmin, sosyalist örgütlenmenin güçlenmesine çalışmak önümüzdeki en önemli görevdir.